

Badanie na temat egzaminów pośrednich »9

Związki zawodowe domagają się złagodzenia ograniczeń strajków »17

Nadciągą rowerowa fala »18-19

Goście w redakcji »29

Przeszła Parada Polskości 2024. „Giedyminkę” zalała biało-czerwona fala

Fot. Marian Paluszkiwicz

Parada ta różniła się od ubiegłorocznych pod kilkoma względami. Tegoroczna zgromadziła także Ukraińców, którzy pobierają naukę w polskich i polsko-rosyjskich szkołach. Drugi raz siedł z nami Radziwiłł, ambasador RP. Choć pożałowałem, że nie wziąłem ze sobą wody, to zaspokoilem pragnienie obcowania z rodakami. »6-7

3 maja: „Najlepsze święto dla Polaków” »8

9 "7711392"040028"

Powojenne Wilno. Zabytki niszczone celowo »10

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

**Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 260 84 44**

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. nacz.:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski, Anna Pieszko,
Antoni Radczenko, Marian Paluszkie-
wicz — fotoreporter.

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. +370 685 040 84),
kolport@kurierwileński.lt), Jolanta
Balkiewicz — reklama (tel. +370 260
84 44, reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja
nie zwraca. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie odpo-
wiada.*

*Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023-2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Komentarz dnia

Aleksander Borowik

Wszystkie unio-europejskie zegarki wskazują, że nadchodzące lata będą ostatnimi, kiedy będziemy mogli leniuchować po usmażeniu szaszłyków czy innego mięska na rożnie czy kratkach.

Jak już pisaliśmy, wkrótce unijne plany zmieniają organizację „majówek”. I dotkną każdego z nas, którzy dotychczas nie zawracali sobie głowy poświęconym sprzętaniem.

Parlament Europejski przyjął nowe przepisy mające na celu ograniczenie ilości odpadów z opakowań.

Zgodnie z nimi producenci i importerzy będą zobowiązani do redukcji wagi i objętości opakowań (e – to chyba raczej opasłych Amerykanów dotyczy...), a od 2030 r. niektóre jednorazowe opakowania z tworzyw sztucznych zostaną zakazane.

Otóż nowe przepisy mają na celu promowanie ponownego użycia opakowań oraz recyklingu.

Nadchodzące lato nierozłącznie kojarzy się nam z grillowaniem i spotkaniami w gronie rodzinnym czy znajomych.

A przebywając na świeżym powietrzu, wdychając smakowity zapach szaszłyków czy steka, korzystamy często z jednorazowych widelców, łyżeczek, kubeczków czy talerzyków.

O... jadalnych talerzach i zimnej zupie!

Bo to wygodnie – nie trzeba potem zniesmaczać sobie proces „jadłotrąwienia”.

Tymczasem – jak się okazuje – w 2021 r. każda osoba w Europie wytworzyła około 188,7 kg odpadów z opakowań. Unijni urzędnicy podliczyli, że „bez odpowiednich działań”, liczba ta może wzrosnąć do 209 kg na osobę do 2030 r!

Nowe przepisy mają na celu zmniejszenie ilości opakowań o 5 proc. do 2030 r., o 10 proc. do 2035 r. i o 15 proc. do 2040 r.

Od 1 stycznia 2030 r. niektóre jednorazowe opakowania z tworzyw sztucznych, takie jak opakowania na świeże owoce i warzywa czy jednorazowe naczynia i kubki, będą zakazane.

Dystrybutorzy napojów i żywności na wynos będą musieli zaoferować konsumentom możliwość skorzystania z własnego pojemnika.

Mają też czas do 2030 r., aby zacząć sprzedawać 10 proc. wszystkich produktów w opakowaniach wielokrotnego użytku.

Ale jeszcze będzie trochę spokoju. Nowe przepisy wejdą w życie, kiedy je oficjalnie zatwierdzi Rada. A ta tego lata sama chyba będzie „zapracowana” swoimi grillami.

Tymczasem Chińczycy już „ostrzą zęby” szykując Europejczykom... jadalne

sztućce i talerze z masy makaronowej. Bo dla nich to po prostu nowy biznes!

Pozostając dalej przy temacie kulinarnym a konkretnie przy zupie. Jak podaje internetowa encyklopedia – owa potrawa, to płynny lub półpłynny wywar powstający podczas gotowania różnorodnych składników. Bez takiego przygotowania niektóre z nich nie zostałyby wchłonięte przez układ pokarmowy człowieka i dlatego zupy są daniem bogatym w niezbędne składniki.

A jak wiadomo, litewskie zupy mogą być „wchłonięte” i... na zimno. Otóż chłodziak „Made in Lithuania” został uznany za najsmaczniejszą zimną zupę na świecie!

Znana strona internetowa tasteatlas.com przygotowała listę 17 najsmaczniejszych zimnych zup z całego świata, a na szczycie listy znajduje się litewski chłodziak.

„Ta orzeźwiająca, zimna zupa z buraków składa się z mieszanki kiszonych lub gotowanych buraków i pikantnego kefiru lub maślanek, z dodatkiem startego ogórka i jajek na twardo. Cała zupa jest obficie doprawiona koperkiem. Jest zwykle przygotowywana latem i podawana schłodzona, najlepiej z ziemniakami” – napisali smakosze.

Smacznego! ■

Z wielkim smutkiem dowiadujemy się o śmierci

harcmistra Pawła Żebielowicza.

Jego oddanie, pasja i zaangażowanie w harcerstwo na przestrzeni lat były inspiracją dla wielu. Jako Tropowiec, pozostawił niezatarte ślady w naszych sercach i w historii ruchu harcerskiego na Litwie.

Wyrazy głębokiego współczucia dla jego **Rodziny i wszystkich**, których dotknęła ta strata.

Od Związku Drużyn Harcerskich „Trop” i przyjaciół

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda oraz przebywający w naszym kraju kanclerz Niemiec Olaf Scholz obserwują ćwiczenia „Wielka Kwadryga 2024” na poligonie w Podbrodziu.

Fot. Dainius Labutis, ELTA

Kochana Janino Jarosz!

Składamy najserdeczniejsze życzenia zdrowia, pogody ducha oraz serdeczności od ludzi, najwspanialszych chwil, spełnienia i aby każda praca przynosiła oczekiwane owoce.

Dziękujemy Ci za wyrozumiałość, życzliwość i bycie łaskawą duszą naszego redakcyjnego ciała. Życzymy, aby otaczający Cię przyjaciele i rodzina byli dla Ciebie takim wsparciem, jakim Ty jesteś dla nich.

Pozostawaj dla nas przykładem odpowiedzialności, przeczności i zorganizowania, a przede wszystkim – czerp radość z każdego dnia!

**Z okazji pięknego jubileuszu,
koleżanki i koledzy z „Kuriera Wileńskiego”**

Droga Janko Jarosz!

Wdzięczni za wspólne lata i uradowani, że znamy taką osobę, jak Ty, składamy Ci życzenia jak najwięcej szczęścia, zdrowia!

Niespodzianek tylko radosnych, stateczności tylko nienudnej, zaufanych ludzi i docenienia Twojego wkładu w nasze wspólne prace!

Radosnego jubileuszu!

Zespół autoserwisu „Klion”

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (Naugarduko) 76. Pokój Nr. 211. Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. (8 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Imieniny

7 maja

Augusta, Bogdała, Domiceli, Domicjana, Flawii, Floriana, Gizela, Jana, Ludmiły, Ludomiła, Piotra, Róży, Stanimira, Wincentego, Wirginii

8 maja

Achacjusza, Amata, Arseniusza, Benedykta, Bonifacego, Dionizego, Heladii, Idy, Stanisława, Ulryka, Wiktora

Cytat dnia

„Dziś rozpoczyna się nowy rozdział dla Polski. Uważamy, że po ponad 6 latach procedurę art. 7 ust. 1 można zamknąć. Gratuluję premierowi Donaldowi Tuskowi i jego rządowi tego ważnego przełomu. Jest to wynik ich ciężkiej pracy i zdecydowanych wysiłków na rzecz reform”
- oświadczyła przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen.
W ocenie von der Leyen, przywracanie praworządności w Polsce jest dobre dla Polaków i całej Unii.

Liczba dnia

100 żołnierzy z 3. pułku piechoty

Legii Cudzoziemskiej wysłała Francja do Słowiańska na wschodzie Ukrainy. Mają oni pomóc armii ukraińskiej w odpieraniu ofensywy Rosji w Donbasie – poinformował w artykule dla portalu Asia Times analityk Stephen Bryen, zastępca podsekretarza stanu w Pentagonie za prezydentury Ronalda Reagana (1981-89). Żołnierze służą w jednostkach artyleryjskich i rozpoznania.

PE Uspaskich poza europarlamentem „dorabia” ok. 3 mln euro

Eurodeputowany Viktor Uspaskich otrzymuje ponad jedną trzecią dodatkowych dochodów wszystkich polityków w Parlamencie Europejskim (PE), wynika z przeglądu Transparency International ds. UE opartego na deklaracjach prywatnych interesów. Tymczasem dziesięciu innych eurodeputowanych z Litwy nie zadeklarowało żadnych dochodów z działalności dodatkowej. Z informacji Transparency International wynika, że Uspaskich, wybrany do PE z ramienia Partii Pracy, deklaruje roczny dodatkowy dochód w wysokości 3 mln euro związany z firmą Edvertiva. Według organizacji stanowi to ponad jedną trzecią z 8,7 mln euro zgłoszonych przez wszystkich eurodeputowanych. Dochód Uspaskicha z działalności dodatkowej przewyższa o ponad 13 razy dochód drugiego na liście Jerome'a Riviere'a z Francji, który zarobił ponad 220 tys. euro od firmy świadczącej usługi finansowe. Raport opiera się na deklaracjach o prywatnych interesach posłów do PE złożonych na oficjalnych kontaktach w dniu 24 kwietnia. Deklaracje przedstawicieli Litwy w PE zostały złożone pod koniec ubiegłego roku. Wynagrodzenie posła do PE wynosi nieco ponad 7,8 tys. euro po opodatkowaniu.

ENERGETYKA Prognoza: o 14 proc. tańszy prąd

Prognozowana cena rynkowa energii elektrycznej na drugą połowę 2024 roku wynosi 8,353 cen-

ta za kilowatogodzinę (kWh), czyli o 14,35 proc. mniej niż w pierwszej połowie roku, poinformowała w poniedziałek Państwowa Rada Regulacji Energetyki (VERT). Cena rynkowa na pierwszą połowę tego roku została ustalona na 9,753 centa, podczas gdy na cały rok 2024 wynosiła 9,472 centa. Prognozowana cena rynkowa jest istotna dla konsumentów, którzy nie wybrali niezależnego dostawcy w trzeciej fazie liberalizacji rynku. Od kwietnia publiczna taryfa energii elektrycznej wynosi 14,301 centa (z VAT) dla sieci średniego napięcia i 20,978 centa (z VAT) dla sieci niskiego napięcia.

SĄDY Nowe sposoby oszustów, sądy ostrzegają

Administracja sądowa ostrzega mieszkańców przed „wezwaniami” wysyłanymi przez oszustów. Krajowa Administracja Sądowa poinformowała, że fałszywe wiadomości SMS, podszywające się pod instytucję sądu, zawierają linki do fałszywych stron internetowych, na które oszuści próbują namówić odbiorców do kliknięcia. Celem oszustów jest wyłudzenie danych osobowych i informacji bankowych. Krajowa Administracja Sądowa podkreśla, że sądy nigdy nie wysyłają wiadomości SMS z linkami, nie prosi o hasła czy poufne dane logowania, ani nie żąda danych bankowych. Oszukańcze wiadomości SMS mogą być wysyłane przy pomocy usług stron trzecich, co pozwala oszustom na stosowanie dowolnej nazwy nadawcy. Mieszkańcy są proszeni o zachowanie ostrożności i nieklikanie w podejrzane linki.

TRANSPORT Propozycja wyższych mandatów za parkowanie

Rząd popiera propozycję wprowadzenia grzywny lub ostrzeżenia dla właścicieli samochodów parkujących nielegalnie. Po pierwszym wykroczeniu grozi karą do 300 euro, a po kolejnych do 500 euro. Raporty będą sporządzane przez policjantów.

Poprawki do kodeksu wykroczeń zostały zatwierdzone przez Radę Ministrów na wniosek sejm. Rząd proponuje również nieznaczne poprawki, aby uniknąć kar w przypadku parkowania na miejscach wynajmowanych. Rząd zwraca uwagę na konieczność wyraźnego oznakowania miejsc parkingowych. Propozycja będzie oceniana przez komisje sejmowe.

WILNO Pomieszczenia muzeum zostaną sprzedane

Administracja miasta Wilna planuje przeprowadzenie aukcji, podczas której sprzedane zostaną pomieszczenia administracyjne o powierzchni 349,18 mkw. oraz inne budynki i działka o powierzchni 0,04 ha. Aukcja odbędzie się 27 maja, a cena wywoławcza wynosi 1,5 mln euro. Obecnie Muzeum Dziedzictwa Kulinarного wynajmuje te pomieszczenia. Decyzja o sprzedaży jest związana z dążeniem samorządu Wilna do bardziej efektywnego zarządzania nieruchomościami. Jeśli sprzedaż dojdzie do skutku, najemca będzie mógł korzystać z lokalu na obecnych warunkach do 10 grudnia.

WYBORY Liczba wyborców spadła o 4 proc.

Główna Komisja Wyborcza (VRK) ogłosiła, że w tegorocznych wyborach prezydenckich i referendum w sprawie obywatelstwa uprawnionych do głosowania będzie 2 385 234 wyborców. To o 4 proc. mniej niż pięć lat temu. Liczba uprawnionych spadła o prawie 100 tys. w porównaniu z 2019 rokiem. Z kolei 57 610 osób zarejestrowało się w placówkach dyplomatycznych za granicą. Dariusz Gaižauskas z VRK podkreślił, że liczba ta może jeszcze wzrosnąć, jeśli ludzie zdecydują się zarejestrować w ambasadach w dniu wyborów. Ponadto, 79 369 osób nie zadeklarowało swojego miejsca zamieszkania lub nie posiada dokumentów tożsamości od ponad roku.

Nadal mają one możliwość dołączenia do listy wyborców, jeśli złożą wnioski lub stawią się na głosowanie w dniu wyborów. Przedterminowe głosowanie rozpocznie się we wtorek 7 maja, a „zasadnicze” wybory prezydenckie i referendum odbędą się 12 maja. Liczba wyborców ma szczególne znaczenie w tym roku z powodu referendum w sprawie legalizacji podwójnego obywatelstwa, które wymaga poparcia ponad połowy wszystkich obywateli Litwy uprawnionych do głosowania.

KULTURA Sarkofagi Radziwiłłów i Chodkiewiczów mają być pomnikami kultury

Państwowa Komisja Dziedzictwa Kulturowego podjęła decyzję o uznaniu sarkofagów wielkich książąt litewskich Radziwiłłów i Chodkiewiczów za pomniki kultury. Sarkofagi te znajdują się w kościołach w Kiejdanach i Kretyndze. Decyzja ta ma ogromne znaczenie dla zachowania tych obiektów o wartości historycznej, pamiątkowej i artystycznej. Pochówki te są przykładem dzieł renesansowych i barokowych, odzwierciedlających zmiany epok. Aby decyzja została zatwierdzona, konieczne jest zatwierdzenie jej przez rząd. Uznanie sarkofagów za zabytki kultury zapewni im większą ochronę i zadba o ich długotrwałe zachowanie. Obecnie na liście zabytków kultury znajduje się tylko 95 ruchomych dóbr.

PREZYDENT Uhonorowano matki i opiekunów z okazji Dnia Matki

Prezydent Gitanas Nausėda uhonorował około 50 matek i opiekunów z okazji Dnia Matki. Wręczano odznaczenia państwowe w Pałacu Prezydenckim w Wilnie. Medale Orderu Zasługi dla Litwy otrzymały 44 matki i 7 opiekunów za ich rolę w macierzyństwie i opiece. Prezydent w swoim przemówieniu podkreślił, że ciepło, miłość i troska matki sprawiają, że dzieci czują się bezpieczne i kochane. Wśród wyróżnionych były kobiety, które

urodziły i wychowały 12 dzieci, jak Violeta Šatkauskienė z Plungian i Dangulė Mickevičienė ze wsi Sugintai. Nagrodę otrzymały również Marytė Sudeikienė z Miniji i Genovaitė Venckaitienė ze wsi Papušynė za wychowanie dziesięciorga dzieci. Najstarszą matką jest 95-letnia Bronislava Mažikienė ze wsi Jūkainiai, która wychowała 8 swoich dzieci, ale także 3 dzieci swojego męża.

WIZYTA Litwę odwiedziła minister obrony Holandii

Minister obrony Holandii, Kajsa Ollongren, odwiedziła Litwę w poniedziałek, 6 maja. Jej spotkanie z litewskim ministrem obrony narodowej, Laurynasem Kasčiūnasem, miało na celu omówienie dwustronnej współpracy obronnej oraz planowanych ćwiczeń w lipcu, podczas których Holandia rozmieści system obrony powietrznej dalekiego zasięgu Patriot na Litwie. Ministrowie planują także poruszyć kwestie bezpieczeństwa w regionie i priorytety NATO. Litwa od pewnego czasu prosi sojuszników z NATO o rotację naziemnych systemów obrony powietrznej w ramach regionalnego modelu obrony powietrznej, który został ogłoszony na początku marca przez poprzedniego ministra obrony narodowej, Arvydasa Anušauskasa.

GRANICA Kolejki na granicy z Białorusią

W sobotę 4 maja w Miednikach i Solecznikach na granicy z Białorusią utworzyła się długa kolejka ciężarówek. Według Dyrekcji Granicznych Punktów Kontro-

lnych, w kolejce czekało 750 pojazdów. Szacuje się, że kierowcy mogą spędzić w niej ponad 80 godzin w punkcie kontrolnym w Miednikach i ponad 100 godzin w punkcie kontrolnym w Solecznikach. Przyczyną długich kolejek jest zwiększony przepływ towarów przez Litwę jako kraj tranzytowy, zamknięcie innych przejść granicznych na Litwie, Łotwie i w Polsce oraz wydłużone procedury celne spowodowane sankcjami nałożonymi na Rosję i Białorus. Kierowcy ciężarówek głównie pochodzą z Białorusi, Rosji oraz krajów Azji Środkowej.

SEJM Propozycja: zakazu spalania węgla i torfu w kurortach i dużych miastach

Propozycja zakazu spalania węgla i torfu tylko w kurortach i dużych miastach będzie obowiązywać od maja 2026 r. Zakaz dotyczy będzie czterech kurortów i sześciu miast z liczbą mieszkańców powyżej 50 tys. W mniejszych miejscowościach, miastach i wsiach spalanie węgla i torfu nadal będzie dozwolone. Inicjatywę zgłosili minister środowiska Simonas Gentvilas i poseł Antanas Čeponis. Celem jest uniknięcie dodatkowych kosztów dla osób o niższych dochodach. Jeśli propozycja zostanie zaakceptowana przez Sejm, spalanie stałych paliw kopalnych będzie zakazane w Druskienikach, Połędzie, Neryndze, Birsztanach oraz w Wilnie, Kownie, Kłajpedzie, Szawlach, Poniewieżu i Olicie. Uzasadnienie poprawki wskazuje na wyższą gęstość zaludnienia w tych miastach. Aktualnie w Kownie wynosi ona 1898 mieszkańców na km kw., w Poniewieżu 1752, w Kłajpedzie 1554, w Wilnie 1404, w Olicie 1295 i w Szawlach 1256. W przyszłości planowane jest wprowadzenie całkowitego zakazu spalania paliw kopalnych na Litwie, z wyjątkiem zastosowania jako paliwa technologicznego w przemyśle.

Przeszła Parada Polskości 2024. „Giedyminkę” zalała biało-czerwona fala

Apolinary Klonowski

Pogoda dopisała, było słonecznie. Do tego stopnia, że część uczestników przez większość parady starała się iść w cieniu — w ten sposób uniknęli losu tych, co przy kościele św. Teresy na końcu trasy omdlewali i musieli spocząć na ziemi mimo uroczystej atmosfery. Każdy, kto nie zaopatrzył się w osobisty zapas wody — w tym też ja — pożałowali tego niedopatrzenia.

Parada Polskości rozpoczęła się tradycyjnie, przed gmachem Sejmu RL na Giedymince. Tłum zaczął się ustawiać w grupy, a grupy gromadziły się wokół swoich tabliczek, sztandarów, flag i transparentów. „Konarski” — „Mickiewiczówka” — „Jana Pawła” — znajome twarze. Widzę też szkoły spoza Wilna — Turgiele, Soleczniki, Mickuny. Podchodzę do tych ostatnich, pytam o wrażenia.

— Pan, wrażenia dobre! Fajnie, wesoło, pogoda ładna — odpowiada mi radośnie młodzież. Pytam, czemu stoją na ustroniu, nie idą w głównym nurcie.

— No co za pytanie, toż jasne, zobaczyć pan jakie słońce wali na środku. Myśmy troszkę schować się zachcieli — zwracając na prozaikę życia zaznaczył jeden z młodzieńców. Gdy zobaczyli, że mam aparat, poprosili o zdjęcie pamiątkowe, abym później wysłał. No to zrobiłem i z pewnością wysłę. Co prawda w pośpiechu wykonane zdjęcie nie powala, no ale hej! — miała być pamiątka, nie dzieło sztuki!

Widzę inną grupkę młodzieży. Długie włosy, czarny ubiór, „metaliugi” (w Polsce zwani metalowcami), możnaby powiedzieć.

— Jak nastroje? — pytam.

— Jakie mogą być, fajne nastroje. Ciepło

— A to jeszcze panowie uczniowie czy już studenci?

— Wkrótce studenci. Ostatni rok został w moim przypadku. Ale tutaj kolega jest w 11 klasie, to jego czekają te wszystkie eksperymenty, egzaminy pośrednie, tarpiniai patikrinimai i inne. Będzie miał bardzo wesoło —

■ Śpiewać każdy może — i każdy powinien!

śmiechem chłopaki starają się odczarować rzeczywistość.

Dopytuję o flagi. Widzę flagkę (tę taką małą, papierową na patyczku) Unii Europejskiej, flagę Polski, flagę Litwy. Jest też mała chorągiewka z biało-czerwoną szachownicą i pogonią na jej tle.

— A to co to za flaga? — pytam.

— Chyba Rzeczpospolita. Ale to pogoń, to może coś z Litwą, Wielkie Księstwo Litewskie? Nie jestem pewien, jakaś patriotyczna — śmieje się młodzieniec i raczej skupia się na radosnej atmosferze. Pokrzepiony dość urokliwą rozmową idę dalej zaczepiać ludzi.

Widzę zielony sztandar z napisem „SOKÓŁ”. Trzymający widząc obiektyw szybko próbują sztandar wyprostować. Niestety przez moją niecierpliwą naturę zdjęcie zrobiłem poprędkie i przystąpiłem do ofensywy słownej. Pytam o sztandar i napis. Słyszając pytanie z boku podszedł pan, który wyjaśnił:

— To nasza flaga, Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół” z Solecznik.

— To towarzystwo dla młodzieży? — pytam.

— Dla młodzieży, dorosłych, młodych, starych, wszystkich — z dumą opowiada uczestnik. Po krótkiej jeszcze rozmowie rozchodzimy się.

Idę dalej. Słyszę język rosyjski. Nie zruszczoną polszczyznę, a właśnie rosyjski. Myślę sobie: „o, okazja przyczepić się do niczego nieprzeczuwającej młodzieży, że na polskiej paradzie po rosyjsku rozmawiać wolą”. Ale pudłowałem — na moje pytanie o wrażenia (przysięgam, z uśmiechem!) otrzymuję odpowiedź, czy mogę zapytać po rosyjsku. Szybko rozumiem, że to nie są Polki. Pytam więc po rosyjsku:

— Pierwszy raz jesteście na takim marszu?

— Tak, pierwszy. Przyszliśmy z naszą szkołą, Szkoła w Leszczyniakach. Jesteśmy z Ukrainy i uczymy się w tej szkole, bardzo podoba się nam tutaj atmosfera.

Chwilkę porozmawiałem jeszcze o wrażeniach pobierania nauki w polsko-rosyjskiej szkole i usłyszeliśmy głośne bębny. Parada ruszyła!

Słychać akordeon, gitarę, bębny, głosy żeńskie i męskie, skrzypce. Skrzypce akurat leciały z głośników, cała reszta autentyczna. Wileńszczyzny drogi kraj, Walc wileński, żydowska Tumbałajka w interpretacji Kapeli Wileńskiej. Gdy byliśmy przy Tumbałajce, czarnoskórzy dostawcy żywności z charakterystycznymi plecakami, nagrywając nas telefonem krzyknęli „We love you!” (po angielsku, „kochamy was,“).

6.>>

Uczestnicy odpowiedzieli: „chodźcie z nami!”. Ale dostawcy, o ile okrzyku po polsku raczej nie zrozumieli, to byli w pracy i nie mogli sobie pozwolić na ten luksus, jak my. Niemniej uśmiech towarzyszył obu stronom tej przekrzykiwanki.

Odszedłem na krawężnik, musiałem szybko zmienić ustawienia aparatu, a nie chciałem blokować ruchu. Tę moją bezbronność „wykorzystała” stojąca obok pani. Po rosyjsku mnie zapytała:

— A co to za wydarzenie, co tu się dzieje?

— To parada polskości. Polska mniejszość na Litwie demonstruje swoją wielobarwność — również po rosyjsku odpowiedziałem.

— Ależ fajnie! Jak to cieszy serce, jacy piękni ludzie!

Od słowa do słowa rozmówiliśmy się, że pani jest z Białorusi. Wtedy przeszliśmy na białoruski. Mieszka w Wilnie od 3 lat, uciekła przed reżimem Łukaszenki. Jak twierdzi, jest wdzięczna Litwie za azyl. Naturalnie, zapytałem o propozycje zrównania w sankcjach Białorusinów z Rosjanami, jako że ten temat aktualny.

— Zwykli ludzie wiedzą, że każdy normalny Białorusin płacze w tym, co się dzieje i nie podtrzymuje reżimu Łukaszenki.

Pytam więc o Cichanouską i czy jest reprezentantem narodu białoruskiego.

— Jest legalnym reprezentantem, inaczej tego traktować nie wolno. Jestem zadowolona z tego, jak nas reprezentuje, szkoda tylko, że realnie nie mamy państwa. Nasze państwo jest pod okupacją.

Skoro Cichanouska jest reprezentantką, postanowiłem zapytać o pułk Kalinowskiego.

— Oni walczą i dobrze. My musimy jakoś pokazać, że realnie wojny nie popieramy. Powiedzieć „my za mir” (my za pokój) to naiwność, trzeba jeszcze jakoś w tym kierunku działać. A pokój w sytuacji, kiedy ciebie biją, można osiągnąć tylko broniąc się. Moim zdaniem kalinowcy odmywają sumienie narodu białoruskiego, popieram ich.

Po chwili jeszcze rozmowę skończyliśmy. Wszak jesteśmy na paradzie polskości i zbyt wiele innych

rzeczy się dzieje, aby skupiać się na tematach białoruskich. Pani jeszcze chwilę nagrywała dudniącą paradę.

Obok słychać było też wivatujące Litwinki, wykrzykujące po litewsku: „głośniej, głośniej, piękni nasi Polacy, jesteśmy z wami!”. Były to nastroje skrajnie inne, niż zauważyłem chociażby kilka lat temu. Wtedy zdarzały się komentarze, „aby się nie afiszowali” — „przestali robić cyrk” i inne. Nie będę stawał diagnoz, co pozwoliło narracji w ciągu kilku lat się zmienić, ale wychodzę z założenia, że nic nie uczy miłości do bliźniego tak skutecznie, jak inny bliźni, który nas miłować nie chce.

Dotarliśmy do stóp Panny Ostrobramskiej. Wielki bilbord „Witamy uczestników Parady Polskości” — jak wskazuje napis — witał uczestników parady. Przyszliśmy wcześniej niż spodziewali się organizatorzy (tak przypuszczam), bo na mszę musieliśmy jeszcze zaczekać pół godziny. W tym czasie w cieniu chował się każdy, kto w nim się mógł zmieścić.

Uwieńczenie obchodów, jeszcze przed mszą św., rozpoczął Edward Trusewicz, wiceprezes Związku Polaków na Litwie i jeden z organizatorów parady. Przywitał zebranych gości, w tym gości z Polski oraz posłów z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie — Związku Chrześcijańskich Rodzin. Po „powitaniach” przyszedł czas na mszę świętą.

Ks. prałat Wojciech Górlicki w kazaniu podkreślił znaczenie Matki Bożej. Jak powiedział, rozpoznał w tłumie wiele parafii, w których miał okazję pracować.

W kazaniu ks. prałata padło pytanie retoryczne, które z pewnością nie przeszło bez echa.

„Każdy z nas powinien zapytać siebie »Czy ja czynię wszystko? Czy nie uczyniłem sobie z wiary jakiejś swojej osobistej religijki, która pasuje do mojego życia? Czy to ja umiem dopasować swoje życie do słów Chrystusa? Czy umiem swoje drogi jednoczyć z drogą Jezusa Chrystusa?«” — w końcowej części mówił ks. prałat.

Wśród księży udzielających Komunii Św. można było zobaczyć Mirosława Domańskiego, który jeszcze niedawno odprawiał mszę prymicyjną. Wcześniej mieliśmy okazję się przywitać, chociaż na dłuższe rozmowy okoliczności nie pozwoliły.

Do zebranych na zakończenie parady zwrócił się prezes Związku Polaków na Litwie Waldemar Tomaszewski.

Podziękował dla prezesów kół „Macierzy Szkolnej”, nauczycieli, kierowników zespołów, których, jak podkreślił, na Litwie jest ponad 100. Swoje przemówienie zakończył słowami „szczęść Boże”. Wtedy też tłum zaczął szeleszczeć, rozchodząc się cicho (ale nie smutno!) po domach. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ W paradzie udział brały nasze polskie zespoły, przedszkola, szkoły i stowarzyszenia

Obchody 3 Maja na Rossie: najlepsze święto dla Polaków na Wileńszczyźnie

Antoni Radczenko

„Flaga powiewa, gdy wiatr się zerwie. A na tej fladze jest biel i czerwień” – tegoroczne obchody Konstytucji 3 Maja na Litwie, które odbyły się w miniony piątek, ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł rozpoczął od wiersza „Barwy ojczyście” Czesława Janczarskiego.

Przed 233 lata Sejm Rzeczypospolitej Obojga Narodów uchwalił Konstytucję 3 Maja. Tradycyjnie, z tej okazji, na wileńskiej Rossie przy Mauzoleum Matki i Serca Syna polska placówka dyplomatyczna zorganizowała obchody tej ważnej dla historii Polski i Litwy daty. „Dzień 3 maja to nasze święto. Święto, w którym wspominamy przede wszystkim Konstytucję 3 Maja. Patrząc szerzej wspominamy po prostu to, co jest najlepsze w naszej historii. W naszej polskiej historii, która ma grubo ponad 1 000 lat. Zaczyna się od wielkiego wydarzenia, jakim był chrzest Polski, o którym może niewiele wiemy, ale z całą pewnością, to on właśnie zbudował podstawowy fundament dla Polski. Potem było wiele różnych wydarzeń. Wydarzeń często wspaniałych, a jednocześnie dramatycznych. Niewątpliwie jednym z takich wydarzeń była Konstytucja 3 Maja 1791 roku, z której jesteśmy dumni, ale która uchwalona była przez Sejm Rzeczypospolitej Obojga Narodów w chwili niezwykle dramatycznej. W chwili, kiedy traciliśmy naszą niepodległość – oświadczył w krótkim przemówieniu szef polskiej placówki dyplomatycznej na Litwie.

Polski dyplomata podkreślił, że uchwalenie jednej z pierwszych na świecie konstytucji jest świętem nie tylko dla Polaków, ale dla wszystkich narodów, które tworzyły I Rzeczpospolitą. „Samo trwanie. Literalne trwanie Konstytucji 3 Maja, jako obowiązującego prawa było tylko małym epizodem błyskiem w naszej historii. Trzeba mieć jednak świadomość, że Kon-

Konstytucja 3 Maja stała się fundamentem i punktem odniesienia dla kolejnych pokoleń – oświadczył Konstanty Radziwiłł **Fot. Marian Paluszkiewicz**

stytucja 3 Maja stała się fundamentem i punktem odniesienia dla kolejnych pokoleń żyjących w czasach zaborów, a również później w czasach odbudowy Rzeczypospolitej Polski i można powiedzieć, że na tych samych terenach aspiracji innych narodów, w tym także Republiki Litewskiej. Do tych ideałów, które były zawarte w Konstytucji 3 Maja odnosili się zarówno Polacy, jak i Litwini, Białorusini i Ukraińcy. Dlatego ten dzień, jest tak ważny dla całego naszego fragmentu Europy” – oświadczył Radziwiłł.

Krótką modlitwę odmówił ksiądz Mirosław Grabowski. Na uroczystości przybyli politycy, działacze społeczni, przedstawiciele polskiej oświaty na Litwie, którzy złożyli kwiaty przy mauzoleum. Między innymi był obecny europoseł Waldemar Tomaszewski oraz mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz. – Reprezentuję siebie, jako posła. Uważam, że to jest najlepsze święto dla Polaków na Wileńszczyźnie. To jest dobry moment, aby pokazać, że polskość i pamięć o naszej historii jest dla nas ważna. W ogóle Konstytucja 3 Maja Rzeczypospolitej Obojga Narodów, sama w sobie, jest ważnym momentem dla naszej wspólnej historii – mówi „Ku-

rierowi Wileńskiemu” posłanka Beata Pietkiewicz.

Początek maja w Polsce to jest wysyp świąt narodowych. – I Dzień Polonii, i Dzień Flagi Polskiej, i dzień Konstytucji 3 Maja są bardzo ważnymi świętami dla każdego Polaka. Naprawdę mamy z czego się cieszyć i czym się szcycić – tłumaczy swoją obecność w tym dniu na Rossie Marek Pszczółowski, dyrektor Gimnazjum w Zujunach, który przybył na uroczystość wraz ze swymi podopiecznymi.

W trakcie uroczystości zbierane były środki na renowację kolejnych nagrobków wileńskiej nekropolii. – W dniach 1–4 maja odbywa się kwesta. Dzisiaj mamy Konstytucję 3 Maja. Społeczny Komitet Opieki nad Starą Rossą zwrócił się z apelem do organizacji społecznych, do szkół, żeby nie przynosić dużych wiązanek, tylko przynieść skromne kwiaty. Natomiast jakąś kwotę wrzucić do puszek, która będzie przeznaczona na renowację kolejnych pomników – informuje „Kurier Wileński” Dariusz Żybor, prezes Społecznego Komitetu Opieki nad Starą Rossą. W trakcie majowej kwesty udało się zebrać 5 624,76 euro. ■

Badanie nt. egzaminów pośrednich: 63 proc. ankietyowanych oceniło je jako nieudane

Anna Pieszko

63 proc. ankietyowanych oceniło kontrole pośrednie jako nieudane.

W tym czasie zaledwie jeden na dwadzieścia (5 proc.) respondentów uważa, że egzaminy pośrednie przeprowadzone w tym roku w jedenastej klasie się sprawdziły. Jedna trzecia (32 proc.) pytanych nie miała zdania lub nie odpowiedziała na pytanie.

Egzaminy pośrednie zostały uznane za nieudane przez młodzież uczącą się i respondentów z dziećmi.

Nowość, jaką są kontrole wiedzy w jedenastej klasie, wywołała niezadowolone wśród uczniów, ich rodziców i części nauczycieli. Według nich część zadań była nieprawidłowa.

Na skutek różnicy zdań pomiędzy zespołem ministerstwa oświaty a premier co do tego, jak należy rozwiązać te problemy, Gintautas Jakštas w kwietniu ustąpił ze stanowiska ministra oświaty.

Reprezentatywne badanie mieszkańców Litwy wykonała firma badawcza opinii publicznej i rynku „Baltijos tyrimai” w dniach 10–21 kwietnia. W trakcie sondażu przeprowadzono wywiady z 1 020 dorosłymi respondentami.

– Tradycyjnie na Litwie od 30 lat reformę goni reforma. Przede wszystkim, jeśli się wprowadza jakieś novum, to musi ono być do końca dopracowane i dopiero wtedy wdrażane w życie. Tutaj się zbiegło, że weszły znowelizowane programy nauczania, ale nie do końca się przygotowano, bo brakuje podręczników, a nauczyciele też nie byli do końca przygotowani, bo zabrakło pomocy metodycznych. Tego wszystkiego zabrakło. Kolejnym takim dobrodziejstwem dla dzieci miały być egzaminy pośrednie. Okazało się, że wdrażanie pośrednich sprawdzianów też było nieprzygotowane, a więc zamiast pomóc młodzieży i zminimalizować stres, ten stres

powstał jeszcze większy – ocenia w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Krystyna Dzierżyńska, prezes Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”.

Nasza rozmówczyni zwraca uwagę, że gdyby przeprowadzenie egzaminów pośrednich zostało dobrze przygotowane i dopracowane w szczegółach, może to miałyby sens.

– W badaniu na temat egzaminów pośrednich, co prawda, mniejsza część, ale wypowiedziała się, że ich zdaniem, egzaminy pośrednie przeprowadzone w tym roku w jedenastej klasie sprawdziły się – podkreśla.

– Byłabym za tym, żeby wprowadzając sprawdziany pośrednie, zrobić to jako pilotaż. Przygotujmy te dzieci, muszą one przede wszystkim wiedzieć, czego się od nich będzie wymagało i jaki przebieg będzie miał ten sprawdzian. Tymczasem materiał nie do końca był przygotowany, potem w trakcie przeprowadzania sprawdzianów pośrednich nastąpiła

zmiana godziny początku egzaminu. Jedenastoklasiści składający wyczerpujący egzamin nie mieli żadnego wolnego dnia, składali go albo w toku nauki, albo podczas ferii. Nie wolno robić takich rzeczy – ocenia Krystyna Dzierżyńska.

Teraz trudno powiedzieć, jak dalek potoczy się los egzaminów pośrednich. Praktyka wykazała, że przeprowadzenie egzaminu pośredniego może odbyć się sprawnie, czego przykładem może być egzamin pośredni z języka polskiego, który został przeprowadzony jako pierwszy jeszcze w ubiegłym roku szkolnym.

– Przygotowanie materiału do tego egzaminu było na poziomie. Po drugie, młodzież korzystała z nowych podręczników. Jak się okazało, polscy uczniowie podołali i złożyli egzamin, co niewątpliwie jest ogromną zasługą polonistów. Myślę, że z pewnym spokojem możemy oczekiwać końcowego egzaminu maturalnego z języka polskiego – komentuje Krystyna Dzierżyńska. ■

Nowości w edukacji muszą być wprowadzane w sposób przemyślany
Fot. Marian Paluszkiwicz

Świadoma polityka niszczenia zabytków w powojennym Wilnie

Justyna Giedrojc

II wojna światowa spowodowała w Wilnie ogromne zniszczenia. Ucierpiały domy mieszkalne i budynki administracyjne, uszkodzono elektrownię na Pióromoncie, zburzono dworzec kolejowy, gazownię, wodociąg oraz stację radiową na Lipówce.

Usuwanie gruzów z miasta trwało po zakończeniu wojny prawie dwa lata – do 1947 r. – Działania wojenne w Wilnie w lipcu 1944 r. spowodowały ogromne zniszczenia. Podczas walk o Wilno zniszczono ponad 30 proc. budynków, zwłaszcza w śródmieściu, w okolicach obecnej alei Giedymina jak też przy ulicy Niemieckiej i w dzielnicy żydowskiej. Ucierpiało też wiele gmachów administracyjnych, wysadzone były mosty nad Wilią: Zwierzyniecki, Zielony i Strategiczny – obecnie Śilo oraz drewniany w Zakrecie – opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” historyk Paweł Giedroyc.

PLANOWANO WYBURZYĆ STARE DZIELNICE

W 1948 r. Rada Ministrów ZSRR przyjęła uchwałę „O odbudowie stolicy Litewskiej SRR–Wilna”. W zamyśle miało to być miasto sowieckie, socjalistyczne, planowano wyburzyć stare dzielnice i wybudować całkiem nowe, a tym samym pozbawić na zawsze Wilno unikatowego charakteru.

W 1998 r. ukazała się w Wilnie dwujęzyczna publikacja „Vladas Drėma laiška. Stanisław Lorentz listy”. Drėma, Litwin, wilnianin, absolwent Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Stefana Batorego, Lorentz w latach 30-tych konserwator zabytków w Wilnie, a po wojnie dyrektor Muzeum Narodowego w Warszawie. Wszystkie listy historyków sztuki pisane były po polsku. Drėma, autor wydania Dingęš Vilnius (Zaginione Wilno) tłumaczy w tych listach, że zniszczenie dużej części zabytkowego śródmieścia Wilna było nie tylko następstwem walk o miasto w lipcu 1944 r., ale jeszcze bardziej świadomej polityki niszczenia zabytków wielkiej przeszłości przez sowieckich

zleceńodawców na czele z Michaiłem Susłowym i ich ówczesnych litewskich sprzymierzeńców. Od 1970 do 1985 roku Drėma pracował w Instytucie Konserwacji Zabytków, więc dobrze wiedział, co się dzieje w mieście i znał plany władz sowieckich wobec przyszłości Wilna. Pisał m.in. do Lorentza o próbach niszczenia Starego Miasta.

„Przy odbudowie zniszczonego Wilna Susłow na doradców litewskim architektom wyznaczył Wiesielowskiego, Kazarinskiego, Anikina oraz zradyfikowanych Litwinów: Kumpisa i Mikučianisa. To oni zaplanowali w zupełności przebudować Wilno i przez całe Stare Miasto przeprowadzić szeroką magistralę od dworca kolejowego do Zielonego Mostu i po kolei wyburzyć Ostrą Bramę, kościół św. Teresy oraz kościół św. Katarzyny. Byli nawet sprowadzeni jeńcy niemieccy dla demontażu kaplicy w Ostrej Bramie. W społeczności litewskiej powstało oburzenie oraz protesty wśród inteligencji litewskiej oraz emigracji litewskiej, dały się słyszeć głosy z zagranicy” – pisał Drėma.

– Jednakże mimo protestów wysadzono w powietrze starą synagogę, wyburzono pół ulicy Niemieckiej, Trzy Krzyże Wiwulskiego, zniszczono posągi Jelskiego z portyku katedry i ze świą-

tyni kalwińskiej przy ulicy Zawalnej – mówi Paweł Giedroyc.

„Dalsze niszczenie zabytków starego Wilna przejęła miejska rada narodowa, czyli filia KGB” – pisał Vladas Drėma. Twierdził, że celem rady było: zamykanie kościołów wileńskich i niszczenie wystroju wewnętrznego. Z listów jego wynika, że kościół św. Katarzyny aż do 1987 r. figurował na liście zabytków, które planowano wyburzyć.

„Gdy rolę doradców moskiewskich w niszczeniu zabytków Wilna przejął Jonas Glėmža, naczelnik zarządu ochrony zabytków przy ministerstwie kultury, jego pierwszym zadaniem było wysadzenie kaplic i stacji Kalwarii wileńskiej. Kolejnym etapem miało być zburzenie północno-zachodniego pawilonu pałacu Janusza Radziwiłła od ulicy Wileńskiej, gdzie była wysoka kaplica protestancka z wieżyczką u góry (...). Do zasług Glėmży należą zupełne zniszczenia wnętrza w kościołach: Wizytek, Misjonarzy, Augustianów, św. Jakuba i Filipa, św. Trójcy, zaprzepaszczanie po pożarze pałacu Brzostowskiego w Pawłowie oraz wielu pałaców na prowincji. Wszystko to zostało dokonane na rozkaz Moskwy, przez nadgorliwych urzędników sowieckiego rządu” – pisał Drėma. ■

Starą synagogę wysadzono w powietrze już po wojnie
Fot. autor nieznany, domena publiczna, opr. wł.

Prezydent Andrzej Duda uhonorował działaczy polonijnych

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Andrzej Duda z małżonką Agatą Kornhauser-Dudą wzięli 2 maja w Warszawie udział w uroczystościach z okazji Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dnia Polonii i Polaków za Granicą. Prezydent wręczył odznaczenia państwowe, Akty Nadania Obywatelstwa Polskiego oraz biało-czerwone flagi.

– To nie przypadek, także w znaczeniu historycznym, że te dwa ważne dla nas święta odbywają się jednego dnia: święto barw narodowych – Dzień Flagi RP, a także dzień naszych Rodaków rozsianych po całym świecie i łączności z nimi – mówił Andrzej Duda. Wskazywał, że Polacy mieszkający poza granicami kraju mają ogromny wkład w odzyskanie przez Polskę pełnej suwerenności i niepodległości, a także przyjęcie Polski do NATO.

– To święto Polaków i Polonii jest także podziękowaniem ze strony Rzeczypospolitej za ich wkład w wolną, suwerenną, niepodległą Polskę oraz za ich pamięć o Polsce – podkreślał prezydent.

Podczas uroczystości Prezydent RP wręczył Akty Nadania Obywatelstwa Polskiego. Otrzymali je: Marysia Belaus z Białorusi oraz 4-osobowa rodzina Smulskiy z Ukrainy.

Andrzej Duda uhonorował również działaczy polonijnych.

Odnaczeni zostali:

- za wybitne zasługi w działalności na rzecz środowiska polonijnego w Stanach Zjednoczonych Ameryki, za rozwijanie polsko-amerykańskich przyjaznych stosunków, za promowanie polskiej gospodarki, nauki i kultury Krzyżem Oficerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej **Barbara Haider**

- za wybitne zasługi w działalności na rzecz pojednania polsko-niemieckiego, za dokumentowanie i upowszechnianie wiedzy o losach polskich pracowników przymusowych na terenie III Rzeszy Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej **Andrzej Białas;**

Prezydent Andrzej Duda wręczył Akt Nadania Obywatelstwa Polskiego 4-osobowej rodzinie Smulskiy z Ukrainy

- za wybitne zasługi w działalności na rzecz środowiska polonijnego w Brazylii Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej **ks. Kazimierz Długosz.**

Złotym Krzyżem Zasługi

- za zasługi w działalności na rzecz polskiej mniejszości w Ukrainie, za promowanie polskości **Piotr Ciar-kowski;**

- za zasługi w działalności na rzecz środowiska polonijnego na Węgrzech **Péter Norbert Kolonics;**

- za zasługi dla społeczności polskiej w Ukrainie, za działalność na rzecz zachowania polskiego dziedzictwa kulturowego **Irena Pierszchajło;**

- za zasługi na rzecz Polonii szwedzkiej, za działalność charytatywną **Dorota Magdalena Sadowska-Pikuła.**

Prezydent wręczył także flagi państwowe w uznaniu wybitnych zasług w działalności na rzecz wsparcia Polonii i Polaków poza granicami kraju.

Otrzymały je organizacje i instytucje:

- Grupa Rekonstrukcji Historycznych Legion Wysockiego na Węgrzech

- Grupa Rekonstrukcji Historycznej 24. Baonu Korpusu Ochrony Pogranicza „Sejny”

- Stowarzyszenie Lekarzy Polskiego Pochodzenia we Francji AMOPF

- Federacja Organizacji Polskich i Polsko-Duńskich „Polonia” w Danii
- Polski Związek Zrzeszenie Hodowców i Producentów Drobiu
- Podkarpackie Centrum Nauki Łukasiewicz
- Żytomierski Obwodowy Związek Polaków na Ukrainie
- Legionowskie Stowarzyszenie Amicus
- Stowarzyszenie Odra – Niemen Oddział Mazowiecki
- Polska Macierz Szkolna w Wielkiej Brytanii

Przed południem prezydent z małżonką wzięli udział w uroczystości podniesienia Flagi Państwowej na Wieży Zegarowej Zamku Królewskiego. Później para prezydencka rozdawała flagi osobom zgromadzonym na placu Zamkowym.

Obchodzony 2 maja Dzień Flagi RP ustanowiono w 2004 roku. Dzień Polonii i Polaków za Granicą obchodzony jest 2 maja od 2002 roku. Święto państwowe ustanowione zostało przez Sejm RP z inicjatywy Senatu RP. W ten sposób uhonorowano osoby żyjące poza granicami Polski, które zabiegały o polską niepodległość oraz wyrażały swoje przywiązanie do Rzeczypospolitej. ■

prezydent.pl

Fot. Grzegorz Jakubowski /KPRP

Wyścig prezydencki: Kto zostanie drugim?

Antoni Radczenko

Podstawowa intryga toczącej się kampanii prezydenckiej dotyczy nie faworyta, którym bezapelacyjnie pozostaje urzędujący głowa państwa Gitanas Nausėda, tylko kto będzie drugim i czy odbędzie się II tura – mówią politolodzy Andrzej Pukszo oraz Matas Baltrukevičius.

Wybory prezydenckie odbędą się w niedzielę 12 maja. W wyborach startuje ośmiu kandydatów. Największym poparciem – jak wynika z ostatnich badań opinii publicznej przeprowadzonych przez „Baltijos tyrimai” – cieszy się Gitanas Nausėda. Urzędującego prezydenta chce widzieć w II kadencji 44 proc. badanych. Ignasa Vėgėlė popiera 9,4 proc. ankietowanych. Ingridę Šimonytė zaledwie 5,8 proc. respondentów. Pozostali kandydaci nie przekroczyli 5 proc.: Remigijus Žemaitaitis (4,6 proc.), Eduardas Vaitkus (3,9 proc.), Andrius

Mazuronis (2,6 proc.), Dainius Žalimas (2,1 proc.), Giedrimas Ječinskis (1,1 proc.).

DEKLARUJE, ŻE WYGRA

Analitik Wileńskiego Instytutu Analizy Politycznej Matas Baltrukevičius dostrzega zasadniczą różnicę pomiędzy wyborami 2019 r., a tegorocznymi. – Podstawowa różnica polega na tym, że w 2019 r. ostateczny wynik był bardziej otwarty. Na tej zasadzie, że szanse w II turze Gitanasa Nausėdy były większe, tym niemniej nie można było zawczasu powiedzieć, kto dokładnie zostanie prezydentem Litwy. Pozycja Ingridy Šimonytė była wówczas o wiele mocniejsza niż teraz, kiedy pełni funkcję premiera. Trzeba pamiętać, że stanowisko szefa rządu jest bardzo niewdzięczne, jeśli chodzi o kandydowanie na urząd prezydenta. Wtedy sytuacja wyglądała inaczej. Cała komunikacja i strategia wyborcza liderujących kandydatów, w tym również

Sauliusa Skvernelisa, polegała na tym, że idą po zwycięstwo. Dzisiaj faworyt jest jeden, to było widać po jego zachowaniu, kiedy kampania jeszcze na dobre się nie rozpoczęła. Pozostali kandydaci raczej startują z innych przyczyn, na przykład deklarując, że muszą reprezentować odpowiednią grupę wyborców. Wyjątkiem, w pewnym sensie, jest Ignas Vėgėlė, który nawet jeśli nie wierzy we własne zwycięstwo, to deklaruje, że ma szansę na wygraną – podkreśla w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” politolog.

Andrzej Pukszo uważa, że wynik w wyborach prezydenckich może mieć wpływ na wyniki w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz do Sejmu. – Intryga nie dotyczy lidera, bo ten wydaje się oczywisty. Intryga dotyczy tylko drugiej tury. Tu mamy kilka scenariuszy. Pierwszy, czy w ogóle II tura się odbędzie. Drugi, polega na tym, jeśli się odbędzie, to czy tam znajdzie się Vėgėlė, czy Šimonytė.

13.>>

■ Kandydaci na prezydenta Republiki Litewskiej zarejestrowani w VRK Fot. VRK.lt, kolaż Apolinary Klonowski

12.>>

Gdyby do II tury trafił Vėgėlė, to byłby to ogromny cios dla sceny konserwatywno-liberalnej, a przede wszystkim w Związek Ojczyzny. Jeśli trafi Šimonytė, to ten fakt, z pewnością wzmocni obóz rządzący. To będzie sygnał, że być może jego elektorat się rozrasta, to tym niemniej twardy elektorat zachowuje. Z pewnością od Šimonytė trochę głosów może odebrać kandydat Partii Wolności Dainius Žalimas. Trzeba pamiętać, że kampania trwa i niewykluczone, że poważne sprawy zostaną wyciągnięte w ostatniej chwili – mówi naszemu dziennikowi politolog z Uniwersytetu Witolda Wielkiego.

CZUJE SIĘ KOMFORTOWO

Rankingi przedwyborcze pokazują pewne tendencje i nastroje społeczne, nie da się ich przełożyć na ostateczny wynik, który poznamy po 12 maja. – Pewna intryga pozostaje i dotyczy II tury. Pamiętajmy, że w 2015 pozycja Dali Grybauskaitė była o wiele silniejsza, tym niemniej II tura się odbyła. Zawsze musimy być przygotowani, że w polityce może się wydarzyć coś sensacyjnego lub niespodziewanego. To, czego Nausėda nie może być do końca pewny, to to, że być może w ostatnim momencie do przestrzeni publicznej trafi więcej informacji dotyczących tego, co na przykład jeszcze ustaliła sejmowa komisja w tzw. sprawie referenta. Jednak z punktu widzenia dnia dzisiejszego widać, że czuje się raczej dosyć komfortowo. Teraz widzimy taką sytuację, że jeśli II tura się odbędzie, to oprócz Nausėdy mogą do niej trafić raczej tylko Šimonytė lub Vėgėlė – oświadcza Baltrukevičius.

Baltrukevičius sądzi, że Ignas Vėgėlė nie wykorzystał do końca swego potencjału. Miał dobry start w kampanii wyborczej, ale później tempo wyraźnie przyhamowało. Nie wyklucza jednak, że niezależny kandydat w niedalekiej przyszłości może zrobić karierę polityczną. – W dużym stopniu wszystko będzie zależało od ostatecznego wyniku. W przypadku trafienia do II tury albo gdy będzie bardzo blisko trafienia do niej, wówczas jest możliwy scenariusz od dawna dyskutowany. Związek Chłopów i Zielonych poparł jego kandydaturę. „Chłopi”

■ Andrzej Pukszt Fot. M. P.

aktywnie działają w czasie kampanii sejmowej. W takiej sytuacji nie możemy wykluczyć tego, że może on się stać ich kandydatem na premiera. Jego szanse się wzmocnią, jeśli socjaldemokratom nie uda się znaleźć mocnego kandydata na szefa rządu. Wówczas „chłopi” mogą osiągnąć wynik lepszy, niż teraz pokazują sondaże. Jednak trzeba też pamiętać o tym, że tacy kandydaci, jak Remigijus Žemaitaitis lub Eduardas Vaitkus, którzy są o wiele bardziej radykalni, mogą w znaczny sposób „odsunąć” go od II tury. Wówczas jego pozycja w wyborach do Sejmu będzie o wiele słabsza. Zresztą, jeśli Vėgėlė nawet będzie miał bardzo dobry wynik, to będzie musiał kalkulować, czy warto mu iść z „chłopami” – czy wszystko uzgadniać z Karbauskisem? Czy wybrać jakąś mniejszą partię. W tym drugim przypadku oczywiście jego siła przebicia będzie o wiele słabsza – tłumaczy analityk.

POLITYKA ZAGRANICZNA

W przypadku trzech podstawowych kandydatów, ich wygrana nie spowoduje raczej zmiany polityki zagranicznej. – W przypadku podstawowych kandydatów różnice w zakresie polityki zagranicznej nie są duże. Trochę zaskoczył Ignas Vėgėlė, który oświadczył, że będzie próbował dogadać się z Łukaszenką. Stwierdził, że Litwa jest skazana na dialog z Mińskiem. To jest chyba jedyny wyłom, który miał miejsce w ciągu ostatniego miesiąca. Nikt z głównych kandydatów nie kwestionuje transatlantyckiego kursu Litwy i Rosji, jako zagrożenia i agresora. Generalnie

główny nurt w tej kwestii mniej więcej jest zbieżny. Nikt nie kwestionuje relacji z UE, NATO, Polską czy USA. Wszyscy rozumieją, że są potrzebne, ważne i trzeba je rozwijać. Jeśli chodzi o pozostałych kandydatów, to również jest zgoda w tej sprawie. Chyba tylko Eduardas Vaitkus – ze względu na swe wypowiedzi dotyczące zahamowania wojny lub szukania pokoju – stał się prorosyjskim kandydatem. Tylko nie wiadomo, czy on zbierze choćby jeden procent głosów. Można czegoś dopatrywać się u Remigijusa Žemaitaitisa, którego raczej też nie da się zaliczyć do czołowych kandydatów – oświadcza Andrzej Pukszt. Dodając, że w odróżnieniu od poprzednich wyborów nikt nie mówił o mniejszościach narodowych.

Dużych zmian w polityce zagranicznej nie spodziewa się też nasz drugi rozmówca. – Najbardziej mnie zdziwiło w trakcie dyskusji przedwyborczych, że Gitanas Nausėda oraz Ingrida Šimonytė mówiły bardzo podobnie. Nawet w kwestiach, gdzie w przeszłości dochodziło do pewnych napięć. Teraz wygląda tak, że Nausėda od samego początku był zwolennikiem przedstawicielstwa Tajwanu na Litwie. Tak naprawdę nie było. Miały miejsce jego wypowiedzi, które były sprzeczne ze stanowiskiem rządu. Teraz ewidentnie trzyma się protajwańskiej opcji. Być może najbardziej wyróżnia się stanowisko Vėgėlė, który stawia bardziej na pragmatyzm niż wartości. Więc gdyby on został prezydentem, to teoretycznie mogłyby zajść zmiany w polityce zagranicznej. Na przykład na odcinku Chin. Ten kierunek tak naprawdę mniej interesuje mieszkańców Litwy, niż pomoc Ukrainie lub relacje z Białorusią, bo tu raczej nie będzie żadnych zmian – oświadcza analityk i politolog.

Mantas Baltrukevičius uważa, że polityka zagraniczna nie była jednak „ważnym tematem” debat wyborczych. Podobnie, jak Pukszt, sądzi, że liderzy wyścigu prezydenckiego raczej nie kwestionują ważność relacji z obecnymi podstawowymi sojusznikami Litwy. – W przypadku pozostałych kandydatów, to dla nich polityka zagraniczna również nie jest na tyle ważnym tematem, aby mu poświęcać zbyt dużo uwagi – zaznacza rozmówca. ■

Problem z zapewnieniem schronów na Litwie. Samorządom brakuje pomocy i dialogu

Anna Pieszko

Prezydent Gitanas Nausėda zarzucił rządowi, że zapewnia obecnie obronę cywilną w „złotym tempie” i wskazał na brak współpracy z samorządami w zakresie urzędowania w nich schronów dla ludności cywilnej. Z kolei minister spraw wewnętrznych Agnė Bilotaitė przyznaje, że na Litwie schronów brakuje.

BRAK DIALOGU

– Mówiąc o zapewnieniu obrony cywilnej, bardzo ważne jest nie tylko zapewnienie wystarczającej liczby schronów, ale też uregulowanie pracy i współpracy różnych instytucji, tak żeby każdy wiedział, co ma robić w razie niebezpieczeństwa. Na dzisiaj żadnej współpracy nie ma, dlatego trzeba odnowić akty prawne, które reglamentują tę współpracę pomiędzy różnymi instytucjami: kto podejmuje decyzje, kto organizuje ewakuację ludzi, kto się zajmuje osobami z niepełnosprawnościami itp. – wskazuje mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz.

Jeżeli chodzi o schrony, to zdaniem mera mogłaby się w nich ukryć jeżeli nie połowa, to z pewnością trzecia część mieszkańców rejonu wileńskiego.

– Na terenie rejonu mamy sporo obiektów, które mogłyby służyć jako miejsce ukrycia. Chodzi o to, że nie były one dotychczas odpowiednio oznakowane. Obecnie specjaliści oznaczyli te miejsca, uporządkowali, wnieśli na mapę. Wielka część mieszkańców będzie mogła naprawdę z nich skorzystać – zapewnia mer Duchniewicz.

Nasz rozmówca zwraca uwagę, że schrony te nie są pomieszczeniami profesjonalnymi, które zapewniłyby ochronę przed np. wybuchami.

– W całej Litwie brakuje bunkrów. Natomiast schrony są miejscem tymczasowej kryjówki „soft”. Dlatego bardzo ważne są plany działań w razie ewentualnego zagrożenia, w których

„Na Litwie brakuje schronów” – przyznała Agnė Bilotaitė, minister spraw wewnętrznych **Fot. VRM.Irv.lt**

byłoby wyraźnie określone, jakie działania ma przedsięwziąć samorząd, poszczególne instytucje, rozplanowane drogi ewakuacji – mówi.

– Minister Bilotaitė nadmieniła, że sytuacja jest zaniedbana, że nie było inwestycji w tym kierunku. Ze swej strony podkreślałem, że poszczególne rządy, czy to konserwatyistów, czy socdemów, czy Chłopów i Zielonych, nie inwestowały, ponieważ nie było takiej potrzeby. Obecnie, gdy widzimy dużą potrzebę, wszyscy zaczęli dużo o tym rozmawiać, ale na rozmowach się kończy. Minister, która sprawuje władzę już prawie od czterech lat, wciąż mówi o tych problemach, ale w tym czasie można było sporo już zrobić. Jedną sprawą jest zrobić piękne zdjęcie w stroju straży granicznej i wrzucić je na Facebooku, a drugą – przygotować realny plan działań – wskazuje mer.

Jak mówi, samorządom brakuje kontaktu, dialogu z resortem. Ponadto w kwestii urzędowania miejsc ukrycia samorządy są pozostawione same sobie. Państwo nie finansuje tych wydatków.

– Nie ma takiego programu, państwo nie inwestuje w urzędowanie kryjówek. Jedyne, co się robi, to opłaca się etaty dla pracowników obrony cywil-

nej lub kupuje się jakieś urządzenia. Dla przykładu, Departament Straży Pożarnej nabył syreny, które trzeba zamontować na dachu budynku, np. szkoły. Problem jest taki, że jeżeli placówka była poddana renowacji zgodnie z projektem inwestycyjnym i się umieści taką syrenę po uprzednim przedziurawieniu dachu, to w wypadku jego przeciekania nie ma co liczyć na gwarancyjny zwrot kosztów. Mimo to udało się to jakoś ułożyć i wiele syren już zostało zamontowanych, ale wiele rzeczy trzeba było przedtem przedyskutować. Chciałoby się, żeby nie było takich niepotrzebnych dyskusji pomiędzy instytucjami podległymi ministerstwu i samorządami – podkreśla nasz rozmówca.

Przypominamy, że na początku marca br. mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz zwrócił się do minister spraw wewnętrznych Agnė Bilotaitė z pismem, w którym proponował szereg rozwiązań w celu poprawienia procedury organizacji ewakuacji mieszkańców. – Nie otrzymałem odpowiedzi na to pismo, nie zauważyłem również, żeby rozpoczęta była jakaś dyskusja na temat tych propozycji – komentuje mer.

14.>>

W „ŻÓŁWIM TEMPIE”

Na brak współpracy rządu z samorządami w zakresie zapewnienia w nich schronów dla ludności cywilnej zwrócił uwagę prezydent Gitanas Nausėda.

„Pozostawianie samorządów z ich bólem głowy, delegowanie im wszystkiego z nadzieją, że proces będzie przebiegał szybko, nie jest zbyt uczciwą drogą” – skomentował Nausėda podczas debaty kandydatów na prezydenta. W ocenie prezydenta minister spraw wewnętrznych Agnė Bilotaitė nie zapewniła jeszcze, aby proces budowy schronów we wszystkich samorządach przebiegał w tym samym tempie.

„Samorządom brakuje pomocy. (...) Problem schronów cywilnych jest palącym problemem, a żółwie tempo, w jakim je urządzamy, jest z pewnością nie do przyjęcia, ponieważ bezpieczeństwo naszych obywateli jest z pewnością najwyższym priorytetem. Mamy taką rzeczywistość geopolityczną, jaką mamy, i nie chcielibyśmy, żeby w razie niebezpieczeństwa można było potem wskazywać palcami i mówić: (...) nie zadbaliliśmy o to” – dodał Nausėda.

W odpowiedzi na krytykę premier Ingrida Šimonytė podkreśliła, że obecnie opracowany jest Program Ochrony Cywilnej, który przewiduje plan działania na rzecz dalszej rozbudowy sieci schronów. Według niej w tej kwestii szczególnie ważne jest aktywne zaangażowanie samorządów.

BRAKUJE SCHRONÓW

„Na Litwie brakuje schronów” – przyznała Agnė Bilotaitė, minister spraw wewnętrznych. Posłużyła się ona liczbami podczas dyskusji w sejmie nt. „Schrony na Litwie – czy na zmiany trzeba będzie poczekać jeszcze 100 lat?”. Z przekazanych przez nią danych wynika, że w razie potrzeby w samorządzie stołecznym w schronach mogłyby się ukryć połowa – 49 proc. – ludności, podobnie w Szawłach – 54 proc., w Kownie – 34 proc., w Kłajpedzie ledwie piąta część – 18 proc., zaś najgorsza sytuacja jest w Poniewieżu, gdzie schronów jest zaledwie dla 6 proc. mieszkańców.

„Na terenie rejonu wileńskiego mamy sporo obiektów, które mogłyby służyć jako miejsce ukrycia” – zapewnia mer Robert Duchniewicz

Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

Takie liczby, jak powiedziała minister, wynikają nie tyle z braku obiektów w gminach, co z niskiej odpowiedzialności samych samorządów.

ZACHĘCA DO INSTALOWANIA SCHRONÓW W PIWNICACH

Minister spraw wewnętrznych powiedziała, że obecnie w oznakowanych schronach mogłyby się ukryć około 1 mln, czyli 36 proc. mieszkańców. Według niej celem jest, aby

możliwość schronienia posiadało 60 proc. mieszkańców dużych miast i 40 proc. rejonowych.

Bilotaitė przyznała, że schronów brakuje, ale jednocześnie zauważyła, że mogą one być również urządzone przez samych mieszkańców we własnych domach. „Każdy mieszkaniec, który jest właścicielem domu mieszkalnego, może znaleźć na stronie Lt72.lt zalecenia dotyczące instalacji schronu w swojej piwnicy” – powiedziała. ■

Rosyjska napaść na Ukrainę przywołała temat schronów (na zdjęciu mieszkańcy Charkowa kryjący się przed bombardowaniem) Fot. EPA-ELTA

Litewski Czerwony Krzyż z pomocą w sytuacjach kryzysowych

Honorata Adamowicz

8 maja, w rocznicę urodzin założyciela Czerwonego Krzyża – Henrieo Dunanta, obchodzimy Światowy Dzień Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy. W tym roku, w styczniu Litewski Czerwony Krzyż również obchodził jubileusz 105-letniej działalności.

– Obecnie główną działalnością Litewskiego Czerwonego Krzyża jest pomoc humanitarna dla mieszkańców Litwy. Zapewniamy pomoc humanitarną w nagłych wypadkach tym, którzy dzwonią pod krótki numer 111 i proszą o pomoc w postaci przedmiotów, porad i żywności. Zwracamy szczególną uwagę na gotowość na wypadek kryzysu i katastrofy, szkolimy pracowników i wolontariuszy, jak postępować w obliczu poważnej katastrofy lub kryzysu, pomagamy w poszukiwaniu zaginionych osób, zapewniamy pomoc humanitarną w przypadku kryzysu lub katastrofy w kraju. W razie potrzeby udzielamy pierwszej pomocy psychologicznej lub regularnej pomocy psychologicznej osobom w kryzysie; odwiedzamy samotnych seniorów; prowadzimy edukację młodych ludzi w zakresie radzenia sobie z kryzysami, pierwszej pomocy; szkolimy społeczeństwo w zakresie udzielania pierwszej pomocy; pomagamy cudzoziemcom w integracji na Litwie i zapewniamy im bezpłatne usługi prawne – opowiada w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Milda Vibrantytė, rzeczniczka prasowa stowarzyszenia Litewski Czerwony Krzyż.

HISTORIA POWSTANIA CZERWONEGO KRZYŻA NA LITWIE

Swoją działalność organizacja Litewski Czerwony Krzyż rozpoczął w Kownie od zorganizowania kursu dla Sióstr Miłosierdzia. Już w 1904 r., podczas wojny rosyjsko-japońskiej, wspólnota utworzyła tymczasowy kurs dla Sióstr Miłosierdzia. Podczas tej wojny Czerwony Krzyż w Kownie

zbierał pieniądze i odzież. Pod koniec wojny litewscy medycy, zachęteni przywróceniem państwowości, postanowili założyć niezależny Litewski Czerwony Krzyż.

W 1918 r. lekarz Rokas Šliūpas i ksiądz Rokas Šliūpas wystosowali list do ówczesnych władz niemieckich z prośbą o pozwolenie na działalność Litewskiego Czerwonego Krzyża. Niestety, pozwolenie zostało udzielone pod warunkiem, że działalność i postanowienia Litewskiego Czerwonego Krzyża będą dostępne dla niemieckiego lekarza powiatowego. Z powodu takich warunków stowarzyszenie nie mogło rozpocząć swojej działalności. Dlatego dopiero rok później, gdy rząd litewski przeniósł się do Kowna w 1919 r., 12 stycznia zwołano pierwsze zebranie założycielskie Litewskiego Czerwonego Krzyża, w którym wzięło udział 40 osób, na którym zatwierdzono statut Litewskiego Czerwonego Krzyża, a Rokas Šliūpas, lekarz i działacz społeczny, został pierwszym przewodniczącym. Organizacja założyła szpitale i apteki Czerwonego Krzyża, i skupiła się na leczeniu jeńców wojennych, epidemii i osób dotkniętych kryzysem.

– Nasza organizacja jest jak most między ludźmi a państwem.

Motto Litewskiego Czerwonego Krzyża brzmi: „Gotowi jako pierwsi nieść pomoc w sytuacjach kryzysowych”. Nieustannie przygotowujemy się na katastrofy i kryzysy wszelkiego rodzaju i skali oraz szkolimy naszych wolontariuszy i pracowników, aby działali profesjonalnie, szybko i skutecznie, aby być jak najbardziej użytecznym pomocnikiem dla instytucji państwowych i oczywiście dla ludzi – podkreśla Milda Vibrantytė, rzeczniczka prasowa stowarzyszenia Litewski Czerwony Krzyż.

EWOLUCJA CZERWONEGO KRZYŻA

Jak mówi, w ciągu 105 lat działalność Czerwonego Krzyża znacznie uległa ewolucji. Podczas gdy działalność stowarzyszenia rozpoczęła się od pielęgniarstwa, sanatoriów i szpitali, dziś Litewski Czerwony Krzyż nie świadczy usług medycznych i nie posiada szpitali, ale koncentruje się bardziej na działaniu w sytuacjach kryzysowych i katastrofach osobistych lub narodowych: możemy pomóc w ewakuacji, koordynacji ruchu drogowego, dostarczaniu informacji, udzielaniu pierwszej pomocy, pierwszej pomocy psychologicznej oraz dostarczaniu i dystrybucji innej pomocy humanitarnej. ■

16 Czerwony Krzyż niesie pomoc humanitarną, szczególnie w sytuacjach ekstremalnych Fot. Litewski Czerwony Krzyż

Związki zawodowe domagają się złagodzenia ograniczeń strajków

Honorata Adamowicz

Przedstawiciele związków zawodowych domagają złagodzenia ograniczeń w przeprowadzaniu strajków. Minister ochrony społecznej i pracy Litwy, Monika Navickienė mówi, że poważnie traktuje inicjatywę związków zawodowych dotyczącą złagodzenia pewnych ograniczeń dotyczących akcji strajkowych.

– Z zadowoleniem przyjmuję dążenie związków zawodowych do reprezentowania interesów swoich członków i poważnie traktuję ich inicjatywę złagodzenia pewnych ograniczeń dotyczących akcji strajkowych. Uważam, że konsensus jest możliwy, a nawet konieczny, ale związki zawodowe powinny odrobić „pracę domową” – tj. zasugerować, jakie złagodzenia byłyby konieczne. Wtedy moglibyśmy przedyskutować w Radzie Trójstronnej i w Sejmie zmiany w Kodeksie pracy, które uprościłyby procedury strajkowe – mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” minister Monika Navickienė.

1 maja, z okazji Międzynarodowego Dnia Pracy, w Wilnie zebrało się ok. tysiąca osób na demonstracji i marszu zorganizowanych przez związki zawodowe, podczas których domagano się złagodzenia ograniczeń w przeprowadzaniu strajków.

– Jesteśmy otwarci na dyskusję o wszystkich warunkach i wielokrotnie prosiłiśmy same związki zawodowe, aby przedstawiły swoje propozycje Ministerstwu Ubezpieczeń Społecznych i Pracy, jakie zmiany byłyby potrzebne, aby mogły lepiej wypełniać swoje funkcje. Jednak w chwili obecnej nadal nie mamy żadnych konkretnych propozycji ze strony związków zawodowych. O realnej możliwości dialogu i zmian świadczy jednak fakt, że Sejm przyjął już poprawki liberalizujące organizację strajków w sytuacjach kryzysowych – zaznacza minister ochrony społecznej i pracy Litwy, Monika Navickienė.

Inga Ruginienė, przewodnicząca Konfederacji Związków Zawodowych

■ Związkowcy odczuwają presję, aby nie wyrażać aktywnie swojego stanowiska

Litwy, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi, że ostatnio jest coraz trudniej bronić pracowników przed presją pracodawców.

– Nasze wymagania składają się z dwóch części. Pierwsza to większe prawo do obrony praw pracowniczych, druga to wolność strajku. Jeśli chodzi o pierwszą część, ostatnio odczuwamy naprawdę bardzo silną presję na członków związków zawodowych, a nawet na tych aktywnych pracowników, którzy chcą się samoorganizować lub w inny sposób bronić swoich praw, pracodawcy próbują wywierać presję na pracowników w każdy możliwy sposób, aby nie chcieli lub nie mogli aktywnie wyrażać swojego stanowiska, swojego niezadowolenia. Mamy nawet takie przypadki, w których pracownicy nie otrzymują wynagrodzenia od miesięcy lub pracują w niebezpiecznych warunkach pracy, a jeśli odważą się nie zgodzić z pracodawcą lub jeśli zbiorą się w grupie, aby przedstawić pracodawcy pewne uwagi na ten temat, są poddawani presji ze strony pracodawcy – mówi Inga Ruginienė.

Rozmówczyni zaznaczyła, że pracownicy mają prawo wyrazić swoją opinię, jeśli widzą, że pewne rzeczy nie dzieją się zgodnie z prawem oraz że w firmach powinna istnieć kultu-

ra prowadzenia negocjacji, w której pracodawca nie nęka, nie stosuje przemocy psychicznej i nie wyśmiewa pracowników, ale raczej siada do stołu i prowadzi rozmowę.

Według Ruginienė konieczne są zmiany w Kodeksie Pracy, które pozwoliłyby na łatwiejsze zorganizowanie strajków, ponieważ obecnie jest to prawie niemożliwe.

– Druga sprawa to strajki. Dziś widzimy, że nie ma porozumień z pracodawcami w różnych sektorach i coraz trudniej jest osiągnąć porozumienia w sprawie warunków pracy w firmach lub instytucjach. Czasami staje się to prawie niemożliwe, pracodawca nie chce nawet rozmawiać. Więc jako obrońcy pracowników musimy uciekać się do ostateczności, czyli do strajku. Dziś mamy takie przepisy prawne, że ogłoszenie strajku staje się prawie niemożliwe. Pokazały to przykłady ostatnich strajków w wileńskim transporcie publicznym i strajku nauczycieli. Aby pracownicy mogli rozpocząć strajk, w niektórych przypadkach potrzebowali dwóch lub trzech lat, aby przejść przez wszystkie instancje sądowe i móc ogłosić, że rozpoczynają strajk – podkreśla Inga Ruginienė, przewodnicząca Konfederacji Związków Zawodowych Litwy. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Nadciąga rowerowa fala – oby przyjemna przejażdżka była z zimną głową

Aleksander Borowik

Miłośnicy rowerów już wyjechali na ulice, ścieżki rowerowe, do parków i do lasów. Aby pojazd ten nie musiał być naprawiany, gdy nadejdzie pora wyjazdu w trasę, eksperci radzą, jak przygotować się do bezpiecznego sezonu i jakich zasad należy przestrzegać, siedząc za kierownicą tego – bądź co bądź – ale jednak środka transportu.

KASK MÓGŁ URATOWAĆ ŻYCIE...

Na drogi już ruszyła rowerowa fala, która – oprócz przyjemności jazdy – ostrzega też o zbliżającym się niebezpieczeństwie. Relaks na świeżym powietrzu może zakończyć się tragedią.

Przed kilkoma laty w Wilnie młody rowerzysta, zjeżdżając chodnikiem na Zwierzyniec, nie zauważył schodków. Był bez kasku – zginął na miejscu.

Dopiero po tej tragedii władze miasta ustawiły odpowiednie zabezpieczenia.

A na miejscu śmierci chłopaka dotychczas – jak niema przestroga – stoi przykuty do drzewa biały rower...

PILNOWAĆ STANU TECHNICZNEGO

Aby zapewnić sobie bezpieczne i płynne poruszanie się po mieście, rekordzista świata, dwukrotny mistrz olimpijski i właściciel sieci sklepów rowerowych Umarai – Gintautas Umaras radzi zadbać na czas o swój pojazd i by zwracać szczególną uwagę na przepisy ruchu drogowego.

– Jeśli masz rower, najlepiej zadbać o niego jesienią. Brak smarów, rdza na wiosnę tylko pogarszają stan pojazdu. Ludzie często przywożą do nas do remontu rowery, których łańcuchy trzeba obciąć albo wyrzucić

„Kask chroni głowę, dlatego koniecznością jest dla każdego rowerzysty – czy to będzie weekendowy amator, czy tzw. zawodowiec. Nawet jeśli służył jako ochrona przez dziesięć lat, w jedenastym może nastąpić ekstremalna sytuacja” – mówi Gintautas Umaras, wielokrotny mistrz olimpijski – kolarz torowy i szosowy.

Gintautas Umaras Fot. arch. pryw. Gintautasa Umarasa, opr. red.

i zastąpić je nowymi – mówi dla „Kuriera Wileńskiego” Gintautas Umaras.

Mistrz kolarski szczególnie radzi, żeby rower miał prawidłowo napompowane opony i dobrze nasmarowany łańcuch, o które warto zadbać przed sezonem:

– Przygotowując rower do jazdy ważne jest, aby oczyścić łańcuch i zębatki, nasmarować je smarem, ponieważ skuteczność pracy transmisji łańcucha znacznie spada, jeśli jest on rozciągnięty lub zabrudzony.

Jeśli łańcuch na dużej przedniej zębatce można łatwo podnieść palcami, a trzy ogniwa odrywają się od zębatki w jedną i drugą stronę, łańcuch jest zużyty i należy go wymienić. To niezwykle ważne ze względu na bezpieczeństwo, aby łańcuch się nie zerwał – mówi fachowiec.

ZADBAĆ O HAMULCE I KIEROWNICĘ

Według niego należy sprawdzić także inne ważne elementy roweru: czy hamulce działają dobrze, czy kierownica nie jest luźna, czy kolumna kierownicy i łożyska działają prawidłowo, czy kierownica się nie blokuje.

– Ważne jest, aby wiedzieć, że musi łatwo się obracać. Nic nie powinno grzechotać po uderzeniu rowerem o twardą powierzchnię. Przed wyjazdem konieczne jest dobre napompowanie opon. Warto też sprawdzić czy nie są podarte, czy nie mają nacięć, które mogłyby powodować niedogodności lub grozić upadkiem – podkreśla Gintautas Umaras.

Jak szczególnie zaznacza słynny kolarz, na drodze zawsze trzeba mieć zimną głowę, a na której powinien być dobry kask.

19.>>

Pijani rowerzyści

W zeszłym roku policjanci zidentyfikowali aż 5 075 kierowców rowerów jadących pod wpływem alkoholu. Spośród nich 2 544 było pod wpływem alkoholu w stopniu od 0,41 do 1,5, a u kolejnych 2 531 stwierdzono stan nietrzeźwości na poziomie 1,51 i powyżej. Liczby są wysokie, ale jeśli wziąć pod uwagę poprzednie lata, pokazują, że sytuacja naprawdę szybko zmienia się na lepsze. Na przykład w 2018 r. pijaństwo na poziomie 0,41–1,5 prom. stwierdzono 4 347 razy. 4 137 razy rowerzyści „napompowali” ponad 1,51 prom. W tym samym roku przyłapano 2 870 kierowców transportu samochodowego pod wpływem alkoholu w stężeniu 0,41–1,5 proc.

Inf. spółki ubezpieczeniowej BTA

18.>>

– Powinni go nosić rowerzyści w każdym wieku. Chroni głowę, dlatego powinien być koniecznością dla każdego. Nawet jeśli kask dobrze służył – jako ochrona – przez dziesięć lat jazdy na rowerze, to w jedenastym roku może nastąpić sytuacja, w której może ochronić przed kontuzją – zaznacza Gintautas Umaras.

EDUKACJA MŁODYCH

Jak mówi, oprócz noszenia kasku szczególnie ważne jest przeszkolenie młodszego pokolenia, aby ten element ochrony stanowił obowiązkowe wyposażenie stroju rowerzysty podczas podróży rowerem.

Zwraca też uwagę, że kask to konieczność nie tylko dla rowerzystów, ale także dla osób poruszających się na hulajnogach elektrycznych.

– Jadąc na rowerze, należy pamiętać, że w ruchu drogowym biorą udział także inni użytkownicy drogi – piesi czy inni rowerzyści, a którzy to mogą niespodziewanie skręcić, zatrzymać się lub zakręcić na ścieżce rowerowej. To niedobrze, że na rowerach i hulajnogach można jeździć po chodnikach – zaznacza zawodowy kolarz.

ŚWIADOMA I WYKSZTAŁCONA KULTURA JAZDY

– Na Litwie mamy dość dobrze wykształconą społeczność kierowców rowerów. Chociaż po ulicach i drogach jeździ wielu rowerzystów, to wypadków drogowych jest naprawdę niewiele. Ogólnie dobra jest statystyka, kiedy ryzyko dla rowerzysty jest niewielkie – szczególnie w Wilnie i na Wileńszczyźnie – dzieli się swoim doświadczeniem mistrz olimpijski.

NIE ZNASZ SIĘ – NIE REMONTUJ SAM

Gintautas Umaras, mówiąc o konserwacji i remoncie rowerów, odradza podejmowania się prac, których posiadacze rowerów nie znają.

– Najczęstszym błędem jest niekompatybilność części rowerowych. Próbując zaoszczędzić pieniądze lub nauczyć się samodzielnie dbać o swój rower, ludzie zamawiają części, które nie zawsze pasują do ich

Czasami przejażdżka rowerem zalanymi ulicami Wilna może być prawdziwym wyzwaniem! **Fot. Orestas Gurevicius, ELTA**

pojazdu. Właściciele rowerów często nie wiedzą, że nie da się wymienić łańcucha bez zmiany zębatek i odwrotnie. Jeśli wymienimy łańcuch, to tylne zębateki – tzw. kasetę – również muszą zostać zmienione. Tylną zębatkę i łańcuch rowerowy wymienia się razem, a te części roweru muszą być skoordynowane – dzieli się praktycznymi radami.

Według niego ludzie podejmujący się prac mechanicznych często zbyt mocno dokręcają śruby i nakrętki rowerowe, co powoduje, że ich odkręcenie jest skomplikowane: zdarzają się przypadki, gdy trzeba wyciąć części, a nawet wymienić ramę roweru.

LAMPY BŁYSKOWE

Gintautas Umaras radzi zwrócić szczególną uwagę na ubiór rowerzystów.

– Moim zdaniem nie ma potrzeby noszenia kamizelek w jaskrawych kolorach, które są niewygodne, gdy robi się cieplej. Migające lampy błyskowe są ich doskonałym zamiennikiem, dlatego ważne jest, aby mieć sprawne przednie i tylne światła sygnalizacyjne. Wiele z nich posiada wewnętrzne akumulatory, które można ładować poprzez łącza USB, dzięki czemu można bezpiecznie chronić siebie i być widocznym na drodze – podkreśla słynny kolarz. ■

Chociaż po ulicach i drogach jeździ wielu rowerzystów, to wypadków drogowych jest naprawdę niewiele **Fot. Policija.lt**

Życzenia przywódców Litwy dla Polski z okazji Święta Konstytucji 3 Maja

Prezydent Litwy Gitanas Nausėda z okazji Święta Narodowego Trzeciego Maja przekazał w piątek prezydentowi Polski Andrzejowi Dudzie i narodowi polskiemu wyrazy szczerego szacunku oraz najserdeczniejsze życzenia.

Życzenia przekazały też przewodnicząca parlamentu Viktorija Čmilytė-Nielsen oraz premier Ingrida Šimonytė.

Nausėda podkreślił, że „Święto Konstytucji 3 maja jest ważne nie tylko dla Polski i Litwy, ale także dla całej Europy i świata”. „Dokument o szczególnym znaczeniu świadczy o długotrwałych, wyjątkowych i nierozzerwalnych więzach i ideałach łączących oba kraje, które są dla nas dziś tak samo ważne jak przed wiekami” – czytamy w liście prezydenta.

Nausėda zaznaczył, że Litwa i Polska są sojusznikami i partnerami w NATO i Unii Europejskiej, współpracując w celu zapewnienia bezpieczeństwa nie tylko obu krajów, także całej Europy oraz wspierają Ukrainę w jej walce.

„Wspólnie z naszymi sojusznikami i partnerami musimy podjąć wszelkie możliwe środki, aby zapewnić jak najszybsze zwycięstwo Ukrainy” – napisał litewski przywódca.

Nausėda zauważył, że wizyta prezydenta Dudy na Litwie, która miała miejsce zaledwie kilka dni temu, „po raz kolejny zademonstrowała wspólnotę obu krajów

i ich determinację do dalszego wzmacniania wzajemnych relacji”.

„Nasze kraje mają wiele możliwości współpracy i rozszerzenia stosunków dwustronnych i nie mam wątpliwości, że z powodzeniem wykorzystamy to w przyszłości” – stwierdził prezydent Nausėda.

W imieniu parlamentu i własnym przewodnicząca litewskiego Sejmu Viktorija Čmilytė-Nielsen złożyła życzenia Szymonowi Hołowni, marszałkowi Sejmu RP oraz Małgorzacie Kidawie-Błońskiej, marszałkini Senatu.

„Chciałabym wyrazić moje szczerze życzenie, aby zasady zapisane w Konstytucji 3 maja i Zarządzeniu (Wzajemnym Obojga Narodów uchwalonym przez Sejm Wielki 20 października 1791 r.) zjednoczyły nasze narody, zachęcały do dumy z osiągnięć naszych narodów i służyły jako solidna podstawa przyjaznych stosunków i strategicznej współpracy” – napisała Čmilytė-Nielsen.

Szefowa litewskiego rządu Ingrida Šimonytė w liście do premiera Donalda Tuska przypominała, że Konstytucja 3 maja „to nie tylko polskie święto narodowe, ale także święto narodu litewskiego”.

„Jesteśmy bratnimi narodami i historycznymi sojusznikami. Historycznie nasze narody zawsze łączyło dążenie do wolności i jasne zrozumienie, że tylko zjednoczeni jesteśmy silni. Zawsze byliśmy i pozostaniemy po stronie wolności Polski i razem będziemy budować dobrobyt i pomysłność naszych narodów w zjednoczonej Europie” – napisała premier w okolicznościowej depeście.

Šimonytė zauważyła, że solidarność i ścisła współpraca między demokracjami są kluczowe w obliczu dzisiejszych wyzwań, zwłaszcza wojny Rosji przeciwko Ukrainie.

„Jestem przekonana, że nasze wspólne osiągnięcia w przeszłości i wyzwania przyszłości zainspirują nas do kontynuowania bliskiego dialogu i strategicznego partnerstwa. Nie mam wątpliwości, że kontynuując współpracę, z powodzeniem sprostamy dzisiejszym wyzwaniom” – oświadczyła premier.

Na Litwie dzień Konstytucji 3 maja jest zaliczany do „dni upamiętnianych”, ale nie jest on wolny od pracy. Nie ma tu na razie tradycji obchodów tego święta, ona dopiero się rodzi.

zw.lt

Fot. ELTA

■ Viktorija Čmilytė-Nielsen

■ Ingrida Šimonytė

■ Gitanas Nausėda

„Stał dwór szlachecki...” – wystawa fotografii w Jaszunach

8 maja 2024 r. o godz. 13.00 w Pałacu Balińskich w Jaszunach zostanie otwarta wystawa fotografii Waldemara Śliwczyńskiego „Stał dwór szlachecki...”. Na wystawę składa się 20 fotografii, ukazujących pałace, dwory i dworki Wielkopolski, które gościły polskiego wieszca narodowego Adama Mickiewicza. Wystawa w Jaszunach będzie prezentowana do 7 czerwca 2024 r.

Dwory i dworki polskie, pałace i zameczki – wszystkie te miejsca, do których dzisiaj sięga wyobraźnia wędrowca. Ludzkie gniazda w wersji luksusowej. Te, które weszły do kanonu ziemiańskiego życia, powstawały najczęściej około połowy XVIII wieku, następnie przerabiane i modernizowane dotrwały, mimo wojennych kataklizmów, do dzisiaj.

Dwory wielkopolskie tak niepodobne, a jednak przywodzące na myśl dwory litewskiego ziemiaństwa, gościły młodego, sławnego, polskiego poetę Adama Mickiewicza od sierpnia 1831 do marca 1832 roku. Wielkopolski szlak Mickiewicza wiódł od dworów i dworków do pałaców – kędyż on nie przejeżdżał! Czasem aż trudno uwierzyć, że w tak krótkim czasie zdołał przemierzyć Wielkopolskę wzdłuż i wszerz, a co ważniejsze, zatrzymać się choć na kilkanaście godzin w tylu miejscowościach.

To w gościnnych wielkopolskich dworach kosztował po raz ostatni ojczystych potraw i cieszył wzrok swojskimi krajobrazami, dotykając szlacheckiej, polskiej tradycji. Ta odświeżająca pamięć kąpiel w polskość, pomogła potem napisać „Pana Tadeusza”.

Po raz pierwszy wystawa została zaprezentowana w roku 2018 jako fragment wielkiej wystawy „Litwo, Ojczyzno moja...” w Muzeum Narodowym – Pałacu Wielkich Książąt Litewskich.

Udział w otwarciu wystawy w Jaszunach weźmie autor fotografii Waldemar Śliwczyński, który m. in. opowie o tym, jak powstały fotografie miejsc odwiedzonych przez Adama

Mickiewicza. Waldemar Śliwczyński fotografował starym, ciężkim, około stuletnim aparatem miechowym z czarną płachtą – wszystko po to, aby zbliżyć się mentalnie do czasów, w których żył i tworzył A. Mickiewicz.

Waldemar Śliwczyński – (1958) członek Związku Polskich Artystów Fotografików, wydawca i redaktor naczelny „Kwartalnika Fotografia” (do 2012; w 2022 r. ponownie reaktywowany i prowadzony przez W. Śliwczyńskiego) oraz „Wiadomości Wrzesińskich” (od 1991), właściciel Wydawnictwa Kropka Śliwczyńscy,

absolwent kulturoznawstwa i filozofii na UAM w Poznaniu, mieszka i pracuje we Wrześni. Jego książki – „Cisza” (2008) oraz „Topografia ciszy” (2012) oraz „808,2 km” (2015) zdobyły wyróżnienia w ogólnopolskich konkursach na Fotograficzną Publikację Roku.

Organizatorzy: Instytut Polski w Wilnie, Centrum Kultury w Sołecznikach, Pałac Balińskich w Jaszunach, Oddział m. Wilna Związku Polaków na Litwie, Dom Kultury Polskiej w Wilnie

Inf. Instytut Polski w Wilnie

Stał dwór szlachecki...
Fotografie Waldemara Śliwczyńskiego

08.05-07.06.2024
Pałac Balińskich w Jaszunach

Otwarcie wystawy: 8 maja 2024 r. o godz. 13.00

Korespondencja własna z Sycylii: „Miasto świętych Agat”

Leszek Wątróbski

Katania, do której leci się z Berlina 2 godz. i 20 min., to drugie co do wielkości miasto Sycylii, liczące dziś ok. 300 tys. mieszkańców; położone jest ono u podnóża Etny.

Sąsiedztwo wulkanu nigdy nie było dla miasta bezpieczne. Nic więc dziwnego, że tamtejsi mieszkańcy podczas każdej erupcji Etny czy trzęsien ziemi, uciekali się do pomocy św. Agaty, która tam przyszła na świat (ok. 235 r.) i tam poniosła śmierć męczeńską.

Św. Agata urodziła się ok. 235 r. w rodzinie rzymskich patrycjuszów. Była osobą wierzącą i od najmłodszych lat chciała wyłącznie poświęcić się Bogu. Agata wyrosła na piękną dziewczynę. Jej uroda zwróciła uwagę namiestnika Sycylii – Kwincjana, który zaproponował jej małżeństwo. Agata jednak mu odmówiła. W efekcie swojej decyzji została aresztowana i od-

dana pod opiekę rozpustnej kobiety. I, jak opisują kronikarze, urażony odmową namiestnik poddał ją ciężkim torturom, podczas których odcięto jej piersi...

Każdego roku, w dniach 3–5 lutego, w mieście odbywają się uroczystości ku jej czci, podczas których w procesji przenosi się relikwie świętej pomiędzy miejscami związanymi z jej męczeństwem. A w samej Katanii, poza katedrą, znajdują się jeszcze trzy inne świątynie dedykowane św. Agacie i nazywane „Trittico Agatino” —co można przetłumaczyć jako „Tryptyk Agaty”. A są to: Kościół Sant’Agata alla Fornace, Santuario Sant’Agata al Carcere

i kościół di Sant’Agata la Vetere. Ta ostatnia świątynia – kościół di Sant’Agata la Vetere, jest pierwszym kościołem w Katanii poświęconym św. Agacie, a św. Agata jest patronką miasta oraz wielu zawodów związanych z ogniem. Wzywana jest również przez kobiety karmiące, a także w przypadku chorób piersi, które straciła w czasie tortur. Turyści licznie odwiedzający Katanię, pijąc kawę, zamawiają małe i bardzo słodkie babeczki nazywane tam „Minnuzzi ri Sant’Àita” – czyli tłumacząc dosłownie „piersi Świętej Agaty”.

***

23.>>

■ Bazylika archikatedralna pw. św. Agaty

22.>>

Z portu lotniczego Catania – Fontanarossa (Aeroporto Internazionale Vincenzo Bellini di Catania) można dojechać do centrum miasta oddalonego o ok. 7 km, autobusem firmy „Alibus” za 4 euro, choć cena biletu pojedynczego, ważnego przez 90 min., wynosi tam tylko 1 euro. Ponieważ nie znałem miasta, wysiadłem, zgodnie z poradą zaczerpniętą z przewodnika internetowego, niedaleko głównej ulicy i deptaku Etna. Można śmiało powiedzieć, że Catania to miasto uznane za brudne i nieciekawe. Tak niestety nadal wyglądają jego przedmieścia i trudno się z tym nie zgodzić. Samo centrum jednak ma dużo do zaoferowania. Najważniejsza ulica miasta – Etna – ciągnie się na odległość prawie trzech km. Wzdłuż niej znajdują się sklepy, butiki i kawiarnie. W swoim obecnym kształcie ukształtowała się około roku 1693, chwilę po trzęsieniu ziemi. Zwiedzanie Katanii rozpocząłem od słynnego targu rybnego (Pescheria Di Catania). Uznałem, że jest to bezwzględnie obowiązkowy punkt miasta. Poszedłem potem dalej – do Placu Stesicoro (Piazza Stesicoro), do rzymskiego amfiteatru, antycznej atrakcji z II w. naszej ery, który w okresie swojej świetności mógł pomieścić jednocześnie prawie 15 tys. ludzi.

Następnie był Zamek Castello Svevo di Catania (z XIII w.), który stał się siedzibą parlamentu Sycylii. Ta wspaniała budowla w stylu romańskim odzwierciedla jej obronny charakter. Ciekawa jest także fontanna ze słoniem (Fontanna dell'Elefante), będąca ważnym symbolem miasta. Jej zwieńczeniem jest krzyż. Legenda głosi, że Helidorus, który miał zostać biskupem Katanii, w obliczu porażki zajął się czarną magią i poniósł za to karę. To on miał wyrzeźbić słonia z kamienia, a sam utrzymywał, że z pomocą czarnej magii potrafi nawet sam przeobrazić się w słonia.

Byłem też w Teatrze Massimo Bellini, nazwanego tak na cześć Vincenzo Belliniego – kompozytora pochodzącego z Katanii. Obok

■ Rzymski amfiteatr przy Piazza Stesicoro

znajduje się tam także jego muzeum, które polecam wszystkim miłośnikom muzyki poważnej.

Katania to także przemysłowy port morski z wysokimi silosami, które dla zwiedzających nie stanowią, mówiąc prawdę, żadnej atrakcji. Ciekawe są natomiast ozdabiające je gigantyczne murały powstałe przy współpracy z tamtejszą Akademią Sztuk Pięknych, namalowane przez międzynarodowych artystów. W pobliżu portu, przy ul. VI Aprile znajduje się dworzec kolejowy Stazione Centrale di Catania będący główną stacją kolejową miasta oraz ważnym punktem komunikacyjnym

regionu z połączeniami do pozostałych miast Sycylii.

Katania ma wreszcie własne metro – czyli podziemną kolej miejską. Jest to jedna linia o łącznej długości trasy liczącej prawie 9 km i składająca się z 10 stacji. Tamtejsza kolej podziemna jest najmłodszym i najbardziej na południe wysuniętym metrem w Europie. Jego budowę rozpoczęto w końcu 1986 r., a faktyczna eksploatacja rozpoczęła się w lipcu 1999 r. Przetestowałem je osobiście. Jechałem od stacji Giovanni XXIII przy dworcu kolejowym – do końcowej w Nesima. Miasto planuje jego dalszą rozbudowę.

Fot. autor

■ Słynny targ rybny (Pescheria di Catania)

Dzień dobry! Jak niezmiernie fajnie, kolejny raz mieć taką możliwość, żeby powitać Was wszystkich. Jeszcze pewnie tego uczucia nie znacie i może nie do końca pojmujecie, ale to naprawdę jedna z najprzyjemniejszych rzeczy – móc powitać i powiedzieć kilka dobrych słów swoim Przyjaciołom, którzy są tobie wierni, albo też całkiem nowi. Z tej okazji wszystkim pragnę życzyć miłego dnia i przepięknej wiosny!

Uwaga na słońce!

Zbliżają się dni, kiedy będzie baaardzo ciepło – tak, jak gorącym latem! Trzeba jednak na słońce uważać, gdyż zbyt długo, bo całą jesień, zimę i wczesną wiosnę ukrywaliśmy przed nim swoje ciało w ubraniu. Nietrudno będzie w te dni o poparzenia! Proszę uważać, zakładać okulary, czapki i nie „smażyć” się na słończku dłużej niż godzinę.

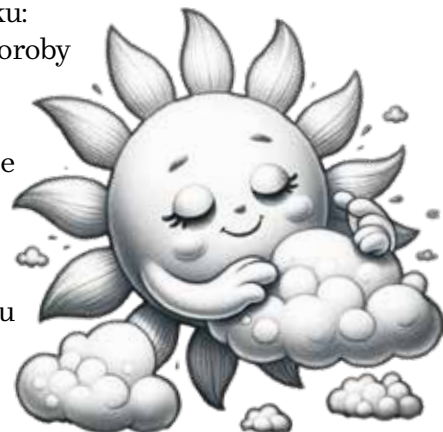
A poza tym, myślę, że nie wiecie, iż świnia to jedyne zwierzę (oprócz człowieka), które może doznać poparzenia wskutek działania promieni słonecznych! No, teraz już wiecie.

A to ciekawe

SŁOŃCE – jasny przestępca?!

O hipotezach heliobiologów, którzy utrzymują, że okresy, w których pojawiają się różnorakie epidemie, wiążą się ze zwiększoną aktywnością Słońca. Rzecz jasna są to teorie, które nie zostały całkowicie potwierdzone ani zaakceptowane. Jeden z naukowców wysnuł wniosek, że epidemie cholery, które miały miejsce na przestrzeni VIII-XIX w., występowały w czasie, gdy aktywność Słońca rosła.

Podobna zależność pojawiła się w przypadku: grypy, duru powrotnego, dżumy, błonicy, choroby papuziej, kokluszki, wścieklizny. Zwiększona aktywność najbliższej nam gwiazdy ma jeszcze bardziej bezpośredni wpływ na życie ziemskie. Otóż w tym też czasie można zauważyć pogorszenie się stanu zdrowia osób cierpiących na nadciśnienie i arteriosklerozę. Liczba zawałów i udarów mózgu rośnie. Wzrost aktywności Słońca ma też wpływ na ludzką psychikę – wpływ, niestety, niekorzystny.

Motylkowe ciekawostki

Motylami o zasięgu najdalej wysuniętym na północ na naszej półkuli są bielinki. Występują one poza kręgiem polarnym. Największym motylem świata jest paź Aleksandry występujący na Papui Nowej Gwinei. Ma rozpiętość skrzydeł do 28 cm i wagę ok. 25 gramów. W Polsce i na Litwie występuje około 3000 gatunków motyli.

Apel do ludzi

Gdy się do życia
wiosną świat budzi,
przyroda pisze
apel do ludzi:
- To my, rośliny!

- To my, zwierzęta!
O naszym zdrowiu
nikt nie pamięta?
Trujące ścieki,
trujące dymy,
bez tlenu rzeki...
...My się dusimy!
A gdy umrzemy
w trującym brudzie,
na martwej ziemi
zginą też ludzie!
Chcemy żyć z wami
w zgodzie, przyjaźni,
niechaj nie

zabraknie
wam wyobraźni!
Tęczowy motyl
nad łąką lata,
pająk misternie
sieć swą uplata.
Patrzcie, jak pięknie
w lesie, w ogrodzie!
Ile jest życia
w ziemi i w wodzie!
I ty, Pierwszaku,
oszczędzaj wodę,
nie niszczy i
nie śmieć.

DBAJ O PRZYRODĘ!

Na kuli ziemskiej
codziennie umiera
jeden gatunek rośliny
lub zwierzęcia!

Biedroneczki są w kropeczki i to chwalą sobie....

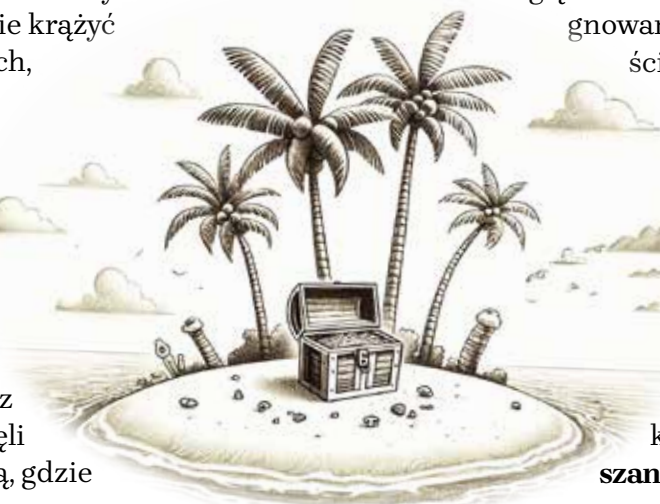
To słowa piosenki, ale jest w tym trochę prawdy, bo to właśnie po tych kropeczkach biedronki są nieomylnie rozpoznawalne. Można je spotkać na wiosnę, latem i wczesną jesienią. W zimie leżą pogrążone w zimowym śnie. Często można je spotkać w większych ilościach w ciasnych zakamarkach pod korą. Latem najłatwiej spotkać biedronki na roślinach zaatakowanych przez mszyce, które stanowią ich podstawowe pożywienie. Nie są zbyt płochliwe i można spokojnie je obserwować podczas „posiłku”. W Europie występuje około 100 gatunków tych kropkowanych, często o jaskrawych kolorach owadów. Na liście „najpopularniejszych owadów” biedronki są na drugim miejscu, tuż za motylami. Bez nich na świecie byłoby zdecydowanie mniej kolorowo.

Propozycja na spędzenie wakacji Skarb Wyspy Kokosowej

Panuje przekonanie, że na wyspie znajduje się tak zwany "skarb Limy". W 1820 r., kiedy znany awanturnik Jose de San Martin zmierzał do Limy (Peru), hiszpański wicekról oraz przedstawiciele ponad 50 kościołów w mieście postanowili o przeniesieniu miejskiego złota i srebra w inne miejsce. Plan zakładał, że załadowany nimi statek "Mary Dear" będzie krążyć po wodach przybrzeżnych, aż do czasu unormowania się sytuacji w kraju. Jednak ładunek o takiej wartości okazał się pokusą nie do odrzucenia. Pewnej nocy kapitan Thomson wraz z załogą wyrzucili za burtę mianowanego przez wicekróla strażnika i wzięli kurs na Wyspę Kokosową, gdzie

zakopali skarby. W drodze powrotnej rabusie zostali złapani i oskarżeni. Oszczędzono tylko kapitana Thomsona i jego najwierniejszego towarzysza, ponieważ mieli wskazać ukryty skarb. Jednak, gdy tylko cała ekspedycja znalazła się na wyspie, Thomson i jego kamrat natychmiast rzucili się w dżunglę i nie zostali już odnalezieni. Zrezygnowani Hiszpanie musieli opuścić wyspę z pustymi rękami.

Do dnia dzisiejszego blisko 300 ekspedycji badawczych usiłowało odszukać ukryte skrzynie ze skarbami. Wyspa jednak wciąż czeka na wielkie odkrycia. Wciąż nęci i przyciąga rządnych przygód poszukiwaczy. **Kochani! Może to szansa dla Was?!!!**

Chleb domowy na zakwasie

Wiesława Lewandowska

autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Najładniejszy zapach w domu, to zapach pieczonego chleba. Chleb mieszany z mąki żytniej i pszennej, z ziemniakami na zakwasie żytnim, to chleb pieczony kiedyś w każdym polskim domu. Takiego chleba nie kupimy, przygotowanie trochę wymaga pracy, ale wynagrodzi nam to smak i zapach domowego chleba.

Składniki na zaczyn:

• 100 gramów zakwasu żytniego • 2 szklanki mąki żytniej • 2 szklanki przegotowanej wody

Składniki na chleb:

• 900 gramów mąki pszennej • 900 gramów mąki żytniej 720 • 400 gramów ugotowanych ziemniaków • 2 łyżki soli • 1 szklanka mleka • 4 szklanki wody • 1 łyżka nasion siemienia lnianego • 1 łyżka nasion słonecznika

Zaczyn:

Wieczorem do miski wsypujemy mąkę, dodajemy zakwas i po trochu wlewamy wodę, mieszamy, aby nie było grudek. Należy przykryć ściereczką i zostawić na noc.

Rano odlewamy od zaczynu 100 gramów do słoiczka, przykrywamy

Fot. autorka

kawałkiem płótna i zakręcamy gumką, tak przygotowany zakwas wstawiamy do lodówki, wykorzystamy go do następnego chleba.

Chleb:

Ziemniaki ugotowane, zimne przetrzeć przez praskę, zalać gorącym mlekiem, dodać sól i wymieszać. Do zaczynu dodać obie mąki, ziemniaki z mlekiem, nasiona słonecznika, siemienia i wyrabiać ręką dolewając po trochu wodę. Wyrobiony chleb przykryć ściereczką i zostawić, aby odpoczął na 35-40 minut. Przygotować trzy foremki keksowe, wyłożyć je papierem

do pieczenia. Gdy chleb odpocznie wykładamy go do foremek, przykrywamy i zostawiamy, aby wyrósł. Chleb rośnie 4-5 godzin, ale to zależy od temperatury pomieszczenia, ale też od zakwasu. Wyrośnięty chleb wstawiamy do nagrzanego 220 stopni piekarnika, po 15 minutach zmniejszamy temperaturę do 200 stopni, następnie znowu po 15 minutach zmniejszamy temperaturę do 180 stopni i pieczemy 30 minut. Chleb powinien piec się w funkcji grzania góra-dół, ale to zależy od piekarnika, każdy zna swój piekarnik. Po upieczeniu chleb wykładamy z foremek i układamy na kratce, aby przestygł. ■

Lody waniliowe

Lody domowe, pyszne, kremowe, idealne na deser w upalne dni. Można co prawda kupić je w każdym sklepie, ale nie dorównają tym domowym. Są deserem wyjątkowo atrakcyjnym. Przepis bardzo prosty, potrzebny tylko mikser do ubijania jajek i śmietanki. Lody waniliowe, nie są zbyt słodkie, idealne dla dzieci, można je połączyć z musem owocowym, lub do części dodać rozpuszczoną na parze czekoladę, czy zmielone orzechy.

Składniki:

• 1/2 szklanki mleka • 100 gramów cukru • 1 cukier waniliowy • 3 żółtka • 2 jajka • 400 ml śmietanki 30 proc.

Wykonanie:

Mleko zagotować. Jajka i żółtka ubić z cukrem i cukrem waniliowym na puszystą masę, stale ubijając dolewać po trochu gorą-

Fot. autorka

ce mleko, masa jajeczna może się zważyć, jeśli wlejemy całe mleko od razu, dlatego ważne aby dodawać małe porcje. W drugim naczyniu ubić śmietanę kremówką 30 proc., śmietana musi być dobrze schłodzona, najlepiej wstawić ją do zamrażarki na kilka minut. Do ubitej masy jajecznej dodawać po łyżce ubitą śmietanę i delikatnie mieszać, masa nie może opaść, dlatego najlepiej robić to łyżką, a nie mikserem. Przygotować pojemniki plastikowe, przelać masę i wstawić do zamrażalnika na 2-3 godziny. Podawać w pucharkach z musem owocowym, lub rozpuszczoną czekoladą, czy posypane bakaliami. ■

Raskevičius: państwo litewskie nie może uznać Religijnego Stowarzyszenia Świadków Jehowy

Sejm proponuje odmówić uznania przez państwo Religijnego Stowarzyszenia Świadków Jehowy na Litwie z powodu nieprzestrzegania Konstytucji i prawa.

Honorata Adamowicz

Projekt uchwały w tej sprawie został zarejestrowany przez Tomasza Vytautasa Raskevičiusa, przewodniczącego Sejmowej Komisji Praw Człowieka.

– Tak. Sejm proponuje odmówić uznania przez państwo Religijnego Stowarzyszenia Świadków Jehowy na Litwie. Ministerstwo Sprawiedliwości stwierdziło, że nauki tej wspólnoty religijnej mogą być niezgodne z konstytucją naszego kraju w dwóch aspektach. Po pierwsze, Świadkowie Jehowy sprzeciwiają się transfuzji krwi ze względu na pewne aspekty związane z opieką zdrowotną. Drugim aspektem, nie mniej ważnym, jest postawa Świadków Jehowy polegająca na nieuczestniczeniu w obronie państwa. A to oznacza, że nie mogą otrzymać uznania – mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Tomasz Vytautas Raskevičius, przewodniczący Sejmowej Komisji Praw Człowieka.

Zgodnie z Ustawą o wspólnotach i stowarzyszeniach religijnych nietradycyjne wspólnoty religijne mogą być „uznane przez państwo za część historycznego, duchowego i społecznego dziedzictwa Litwy pod warunkiem, że są wspierane przez społeczeństwo, a ich nauki i rytuały nie są sprzeczne z prawem i moralnością”. Uznanie przez państwo oznacza, że wspiera ono duchowe, kulturowe i społeczne dziedzictwo wspólnot religijnych. Świadkowie Jehowy rozpoczęli swoją działalność na obecnym terytorium Litwy w 1912 r. w regionie Kłajpedy. Według spisu ludności w 2021 r. 2 118 osób, czyli 0,075 proc. ludności Litwy, określiło się jako członkowie tej wspólnoty religijnej.

– Ten projekt opiera się na wnioskach Ministerstwa Sprawiedliwości i ekspertów. Według tego projektu państwo litewskie nie może uznać Religijnego Sto-

„Według Ministerstwa Sprawiedliwości, nauki wspólnoty Świadków Jehowy mogą być niezgodne z Konstytucją w dwóch aspektach” – poinformował „Kurier Wileński” Tomasz Raskevičius. **Fot. Marius Morkevičius, ELTA**

warzyszenia Świadków Jehowy na Litwie. Odmowa jest zgodna z Konstytucją – zaznacza Tomasz Vytautas Raskevičius.

Przedstawiciele Religijnego Stowarzyszenia Świadków Jehowy na Litwie powiedzieli BNS, że argument odmowy pełnienia służby wojskowej stanie się nieistotny, ponieważ Sejm rozważa obecnie poprawki do ustawy, które przewidywałyby możliwość wprowadzenia alternatywnej służby cywilnej.

„To w zasadzie obala argument Ministerstwa Sprawiedliwości, że nasza odmowa odbycia służby wojskowej jest niezgodna z konstytucją” – napisano w nadesłanym komentarzu BNS z Departamentu Informacji Publicznej wspólnoty. W komentarzu przypomniano również decyzje Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach dotyczących Świadków Jehowy.

„Jesteśmy przekonani, że Sejm weźmie pod uwagę wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowie-

wieka (ETPC) w tych kwestiach. ETPC wielokrotnie podkreślała, że prawo Świadków Jehowy do posiadania przekonań jest gwarantowane przez jedną z najbardziej podstawowych wolności człowieka - wolność wyznania, zapisaną w Konstytucji i Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, a ich przekonania są zgodne z prawem i wartościami chronionymi przez Konstytucję” – mówią przedstawiciele Religijnego Stowarzyszenia Świadków Jehowy na Litwie.

Twierdzą, że gdyby Świadkowie Jehowy zostali uznani przez państwo, mogliby rejestrować małżeństwa w swoich salach spotkań zgodnie z prawem, tak jak ma to miejsce w wielu innych wspólnotach religijnych.

„A jeśli wniosek zostanie odrzucony, pokojowa społeczność Świadków Jehowy na Litwie może stać się obiektem dyskryminacji i prześladowań” – czytamy w komentarzu. ■

Redakcję „Kuriera Wileńskiego” odwiedzili rekonstruktorzy, współpracownicy i przyszli wojskowi

Apolinary Klonowski

Przybyli oni szlakiem Narbuta. Rekonstruktorzy, działacze, przyszli żołnierze Wojsk Obrony Terytorialnej — w Polsce potocznie nazywani „terytorialsami”. To odpowiednicy litewskiego KASP-u, czyli Sił Ochotniczych Ochrony Kraju, choć z trochę młodszą tradycją.

Spotkanie rozpoczęło się od przedstawienia historii „Kuriera Wileńskiego” — od założenia w 1953 r., przez lata 90., gdy zespół stanął twardo po stronie niepodległej Litwy, aż po lata dzisiejsze, które szczególnie silnie są naznaczone transformacją cyfrową.

Mieliśmy okazję podzielić się także wrażeniami na temat ostatnich wydarzeń, a także „najostatniejszych” wydarzeń, czyli obchodów świąt majowych na Rosie.

Goście zapowiedzieli, że będą uczestniczyli w Paradzie Polskości

W piątek 3 maja, a więc w Święto Narodowe Trzeciego Maja, w redakcji „Kuriera Wileńskiego” gościliśmy Rodaków z Polski. Wśród gości był też współpracownik naszej gazety, Leszek Wątróbski.

(z której reportaż można przeczytać na str. 6–7). Zresztą ich stroje, elementy rekonstrukcji historycznej, wyróżniały się na tle strojów naszych zespołów ludowych.

Goście wydawali się — a mamy nadzieję, że pozory nie mylą — na zadowolonych z wizyty w naszej redakcji. Żałujemy, że przez napięty plan dnia, także jako dzień poprzedzający intensywną dla dziennikarzy Paradę Polskości, tak krótko mieliśmy okazję rozmawiać. Liczymy jednak, że nasza współpraca nie zamyka się wraz z drzwiami wyjściowymi i będą jeszcze liczne okazje do wspólnej działalności dla szeroko rozumianej polskiej racji stanu — i racji Polaków na Litwie.

Od Klubu Historycznego Rok1863. pl otrzymaliśmy po wizycie podziękowanie za ciepłe przyjęcie.

„Za każdym razem, kiedy przyjeżdżam na Wileńszczyznę, odczuwam

Nasi goście później brali też udział w Paradzie Polskości, gdzie wyróżniali się powstańczymi strojami

ogromny przyływ dobrej energii. I zawsze, kiedy jestem już w Polsce — czuję pewien niedosyt... Planujemy już wypad za rok!” — czytamy w mailu nadesłanym do redakcji. ■

Fot. Apolinary Klonowski

■ Goście byli wdzięczni za przyjęcie, a my, jako redakcja, byliśmy wdzięczni za odwiedziny

TVP WILNO	
7.00	Detektyw Literka
7.10	S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
7.35	Jedź na zdrowie
7.50	Pięknie przyprawiONA
8.00	Info Wilno
8.20	Studio Wilno
8.40	Forum
9.35	S. „Sześć sióstr”
10.30	Kuchenne recepty
10.55	Gra słów
11.20	S. anim. „Przyjaciele Misia i Margolci”
11.50	Zakochaj się w Polsce
12.10	S. „Leśniczówka”
13.00	Info Wilno
13.05	Dobre historie
13.40	Giganci nauki – Komputery
14.40	Tacy byliśmy
15.05	Słownik polsko@polski
15.35	Raport naukowy
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20	S. „Klan”
16.45	S. „Barwy szczęścia”
17.10	Detektyw Literka
17.20	Przyjaciele Misia i Margolci
17.45	S. „Kres niewinności”
18.30	Nowe spojrzenie
19.00	Info Wilno
19.15	Studio Wilno
19.40	S. „M jak miłość”
20.30	„19.30”
20.55	„Pytanie dnia”
21.00	S. „Korona królów. Jagiellonowie”
21.25	S. „Leśniczówka”
21.50	„Dzkie serca”
23.10	Na sygnale
00.00	Info Wilno
00.05	Studio Wilno
00.20	Anna Dymna - spotkajmy się
00.50	„19.30”
LRT TV	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.02	Dzień dobry Litwo

6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30	Wiadomości
9.00	S. „Morderstwa na północy”
9.50	S. „Komisarz Rex”
10.40	S. „Cała Schnell”
11.30	S. „Policja berlińska”
12.20	S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
12.30	Kto i dlaczego?
13.00	Druga strona
14.00, 15.00, 16.00,	Wiadomości
14.20, 15.15	Dzień dobry Litwo
16.15	S. „Raj dla kobiet”
17.00	S. „Obietnica”
18.00	Kto i dlaczego?
18.30	Ważna godzina
19.30	Więc gdzie dalej?
20.30	Panorama
21.00	Wybory 2024. Debata kandydatów na Prezydenta RP
21.30	Wprowadzenie do Eurowizji 2024
22.00	Eurowizja 2024
00.20	S. „Komisarz Rex”
	
6.00	Filmy anim.
6.30	S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00	S. „Płomień”
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00	S. „Krwawe kwiaty”
12.00	Wiadomości
13.20	Pani chłopka
14.30	S. „Mam na imię Farah”
15.30	S. „Aromat miłości”
16.30	Dobry wieczór, Litwo
18.30	Wiadomości
19.30	KK2
20.00	Będzie wszystkiego
21.00	S. „Potrzebuję miłości”
21.30	Wiadomości
22.30	„W sieci kłamstw” thriller
01.00	S. „Syn marnotrawny”
LRT PLUS	

6.00	Hymn Republiki Litewskiej
6.05	Historie rzeczy
7.00	Kto i dlaczego?
7.30	Na tropach historii
8.30	7 dni Kowna
9.00	Dzień dobry Litwo
11.30	Białoruska Pogoń
12.00	STOP linia
13.00	Perspektywa
13.30	Spacery
14.00	Prognoza
14.30	S. dok. „Świat Bauhausu”
15.30	S. „Z pamiętnika położnej”
16.30	Dzień dobry Litwo
18.30	Niezwykli ludzie
19.00	Nagrody kampanii „Książka Roku 2023”.
20.30	Panorama
21.00	Temat dnia
21.30	„Miłość w czasach wirusa” film dok.
22.30	„Mój paszport to kłamstwo”
23.00	„Detektywi historii”
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
00.40	(Nie)stracone pokolenie
	
6.00	Seriele anim.
7.45	S. „Płonący ogień”
8.55	S. „W wirze miłości”
10.00	S. „Trójkąt miłosny”
11.00	S. „Romans z detektywem”
12.00	S. „Rodzina”
14.00	S. „Cabo”
15.00	S. anim. „Simpsonowie”
16.00	TV3 wiadomości
16.30	TV Pomoc
18.30	TV3 wiadomości
19.30	„Pod prąd”
20.30	S. „Same zarty”
21.00	„TOP 3”
21.30	Wieczorne wiadomości TV3
22.30	„Miasto śmierci” thriller

00.50	S. „Dziewięcioro nieznanymych”
	
6.00	„Zasady mojej kuchni”
7.20	S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.25	S. „Oddział nr 44”
9.30	S. „Hudson i Rex”
10.30	S. „CSI. Miami”
11.30	S. „Świeża krew”
12.30	S. dok. „Mania chomikowania”
13.30	„Zasady mojej kuchni”
14.50	S. „Wojny glin. Charków”
15.55	S. „Hudson i Rex”
17.00	S. „Świeża krew”
18.00	S. „CSI. Miami”
19.00	S. „FBI”
20.00	„Ale numer!”
21.00	„Królowie ulicy” film fab.
23.10	„Pięta fala” thriller
	
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Jak naziści przegrali wojnę”
7.30	Pół godziny z Valatką
8.00	Godzina TV Wolność
9.00	S. „Realna mistyka”
10.00	S. „Ślad”
11.00	S. „Raj”
12.00	Kod zdrowia
13.00	Nowy dzień
14.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Rowy śmierci”
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Życie w biznesie
19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.20	S. „Realna mistyka”

21.25	S. „Raj”
22.30	Reporter
22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo
23.30	S. dok. „Rowy śmierci”
00.30	S. „Historia jednego przestępstwa”
	
5.30	S. „Bosch”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„E-gazas dugnas”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Supermarket”
12.00	„Talenty Ameryki”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Bosch”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Supermarket”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Na noże” komedia
23.40	S. „Ratownicy”
00.30	S. „Bibliotekarze”
	
6.00	S. „W rękach losu”
7.00	S. „Czarownica”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Major Crimes”
11.00	S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00	S. „Zabójcze umysły”
13.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Partnerki”
15.00	S. „Anupamaa”
16.00	S. „Bądź ze mną”
17.00	S. „Gry losu”
18.00	S. „Ślepa”
19.00	S. „Doktor House”
20.00	S. „Prawo i porządek”
21.00	S. „Helen Dorn”
22.55	S. „Pacific Criminal”
01.05	S. „Spirala”

TVP 1	wiarą i geniuszem" film dok.	TVP HISTORIA	bohater Niepodległości"	16.50 „Ma się rozumieć"
6.15 S. „Dziedzictwo"	15.10 Film	7.00 „Był taki dzień"	20.10 „Z wieszaka historii"	17.00 Informacje dnia
7.10 S. „Złoty chłopak"	dokumentalny	7.05 „Marzyciele"	20.35 „Kroniki Hitlera"	17.10 „Jestem mamą"
8.00 Transmisja Mszy Świętej	16.00 „Zaproszenie dla rewolwerowca" western	7.25 „Wojna w eterze"	21.25 „Sensacje XX w."	17.25 „Przyroda w obiektywie"
8.30 „Kościół z bliska"	17.45 S. „Jan Serce"	7.30 S. „Wojenne dziewczyny"	22.15 „Polscy. Seryjni"	17.40 „Zdrowie z bożej apteki"
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel"	19.00 „Rozmowy (nie) wygodne"	8.15 „Myśliciele"	22.55 „Wypędzeni - Ludzie z fotografii"	17.55 „Życie według świętego Jana Pawła II"
9.50 S. „Ranczo"	20.00 „Lata dziewięćdziesiąte"	8.20 „Okrasa łamie przepisy"	23.45 S. „Zmiennicy"	18.10 „Prosto o gospodarce"
10.40 S. „Komisarz Alex"	21.00 „Sprawa Dantona"	8.45 „Niedźwiedz z nadajnikiem" film dok.		18.30 „Zostań żołnierzem RP"
11.40 S. „Ojciec Mateusz"	23.45 „Mąż fryzjerki" dramat	9.05 „Sensacje XX w."	6.00 „Polityka" spektakl	18.45 Muzyczne chwile
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie"		9.50 „Encyklopedia II wojny światowej"	7.40 Muzyczne chwile	19.05 Informacje dnia
13.10 „Agrobiznes"	7.00 Gra słów. Krzyżówka	10.15 S. „Szałeństwo Majki Skowron"	7.50 „Santkwarium Maryi Matki Słowa w Kibeho w Rwandzie" film dok.	19.15 „Rozmowy niedokończone"
13.35 „Rok w ogrodzie Extra"	7.30 „Anna Dymna - spotkajmy się"	10.45 „Dzika Polska"	8.45 „Mateczniki polskości"	20.25 Święty na każdy dzień
13.55 „Relacja z Jutrzni Paschalnej w kościelie greckokatolickim"	8.00 „Polska śródziemnomorska"	11.10 „Niezlomni - Zygmunt Olechnowicz"	8.55, 18.55 „Poczet Wielkich Polaków"	20.30 „Każdy maluch to potrafi"
15.00 S. „Złoty chłopak"	8.30 „Pytanie na śniadanie"	11.15 „Kamperem po Południu"	9.00 Informacje dnia	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
15.55 „Jaka to melodia?"	12.10 „Stacja Innowacja"	11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie"	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia"	21.20 Modlitwa rózańcowa
16.35 „Gra słów. Krzyżówka"	12.30 S. „Barwy szczęścia"	11.55 „Było, nie minęło"	9.35 „Bazylika Bożego Ciała w Krakowie" reportaż	21.50 „Myśląc Ojczyzna"
17.05 S. „Dziedzictwo"	13.00 „Gość Poranka"	12.15 „Był taki dzień"	9.55 „Papież Polak do rodaków"	22.00 Apel Jasnogórski
18.00 „Teleexpress"	13.20 „Makłowicz w podróży"	12.20 „Marzyciele"	11.00 Informacje dnia	22.20 Informacje dnia
18.20 „Jaka to melodia?"	13.50 S. „Z biegiem lat, z biegiem dni"	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki"	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej"	23.00 „Kapłan i mistrz - świat według ks. Bronisława Sroki" film dok.
18.55 S. „Klan"	15.10 „Hala odlotów"	13.10 Działo się w Krakowie	11.45 „Zew natury"	23.55 Święty na każdy dzień
19.25 S. „Leśniczówka"	16.05 „Jak to działa"	13.15 S. „W labiryncie"	12.05 „Mocni w wierze"	00.00 „Św. Józef. Nasz duchowy ojciec" film dok.
20.00 „Jeden z dziesięciu"	16.35 „Zwierzaki Czytaki"	13.40 „Encyklopedia II wojny światowej"	12.35 „Słowo życia"	
20.30 „19.30"	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie"	14.05 „Wyspy Owcze"	12.40 „Ma się rozumieć"	7.00, 18.00 Fani czterech kółek
21.15 „Reporterzy"	17.30 S. „Barwy szczęścia"	14.45 „Wojna w eterze"	12.50 Święty na każdy dzień	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie"	18.00 Teleexpress	14.55 „Idealne miasto Auschwitz" film dok.	13.00, 19.00 Modlitwa Regina Coeli	10.00 Łowcy klasyków
22.00 Koncert	18.20 „Gra słów. Krzyżówka"	15.35 „Góry zrodzone z morza" film dok.	13.03 Informacje dnia	11.00 Nagi instynkt przetrwania
00.25 „Dżungla" film fab.	18.50 S. „Leśniczówka"	16.10 „Był taki dzień"	13.20 „Marianie w Kazachstanie" (4) film dok.	12.00 Ocalić dom
	19.20 „Waldemar Milewicz - ze śmiercią twarzą w twarz"	16.15 „Kuchnia dwudziestolecia"	13.35 „Zapomniane męczeństwo" film dok.	14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
9.00 „Muzyczne poranki"	19.50 „Nad Niemnem"	16.40 „Działo się w Krakowie"	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	16.00 Van Go
9.40 „Zaginione Skarby" film anim.	20.10 „Studio Lwów"	16.45 „Giganci historii"	15.20 Muzyczne chwile	17.00 Skarby z szopy
10.05 S. „Jan Serce"	20.25 Pytanie dnia	17.30 „Światło i szkło"	15.30 „Razem możemy wszystko" reportaż	17.30 Walka o bagaż
11.25 „Drzazgi" film obycz.	20.30 „19.30"	17.45 „Polacy na ratunek Żydom"	16.00 „Polskie ślady w Ziemi Świętej" film dok.	19.30 Jak to działa?
13.25 „Wędrowiec Polski"	20.55 Pytanie dnia	18.00 „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy"		20.00 Łowcy staroci: renowacje
14.05 „Gotyk w malarstwie: między grozą,	21.15 S. „Ojciec Mateusz"	19.00 S. „Wojenne dziewczyny"		21.00 Gorączka złota: złoty szlak
	22.00 „Konkurs Piosenki Eurowizji"	19.45 „Było, nie minęło"		22.00 Gorączka złota: rzeka skarbów
	00.10 „Teleexpress Extra"	20.05 „Mój ulubiony		23.00 Przypadki z archiwum X
	00.30 „Panorama"			

TVP WILNO		
7.00	Zwierzaki Czytaki	
7.10	Figu Migu	
7.20	S. anim. „Agatka”	
7.35	Moda na rodzinę	
8.00	Info Wilno	
8.20	Studio Wilno	
8.35	Woronicza 17	
9.35	S. „Sześć siostr”	
10.30	To je Borowicz	
10.55	Gra słów. Krzyżówka	
11.15	Zwierzaki Czytaki	
11.30	S. anim. „Agatka”	
11.45	Dobre historie	
12.10	S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
12.35	S. „Leśniczówka”	
13.00	Info Wilno	
13.05	Było, nie minęło	
13.25	Nad Niemnem	
13.45	Va Banque	
14.40	To jest grane	
15.05	Słownik polsko@polski	
15.30	Jak to działa	
16.00	Koronka do Miłosierdzia Bożego	
16.20	S. „Klan”	
16.45	S. „Barwy szczęścia”	
17.10	Figu Migu	
17.15	Zwierzaki Czytaki	
17.40	Sława i chwala	
18.35	Tygiel	
19.00	Info Wilno	
19.15	Studio Wilno	
19.35	Panorama litewska	
19.40	S. „M jak miłość”	
20.30	„19.30”	
20.55	„Pytanie dnia”	
21.10	S. „Korona królów. Jagiellonowie”	
21.25	S. „Leśniczówka”	
21.50	Szansa na sukces	
23.00	S. „Na sygnale”	
23.45	Info Wilno	
00.05	Studio Wilno	
00.20	Pożyteczni.pl	
LRT TV		
6.00	Hymn Republiki Litewskiej	
6.02	Dzień dobry Litwo	
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,	8.30	Wiadomości
9.00	S. „Morderstwa na	

północy”		
9.50	S. „Komisarz Rex”	
10.40	S. „Cała Schnell”	
11.30	S. „Policja berlińska”	
12.20	S. dok. „Tematy wideo w Japonii”	
12.30	Kto i dlaczego?	
13.00	Druza strona	
14.00, 15.00, 16.00,	14.20, 15.15	Wiadomości dobry Litwo
16.15	S. „Raj dla kobiet”	
17.00	S. „Obietnica”	
18.00	Kto i dlaczego?	
18.30	Ważna godzina	
19.30	Więc gdzie dalej?	
20.30	Panorama	
21.00	Wybory 2024. Debaty kandydatów na Prezydenta RP	
22.30	Wiadomości Rowerowe	
23.00	S. „Erynie”	
23.45	S. „Komisarz Rex”	
LRT PLUS		
6.00	Filmy anim.	
6.30	S. anim. „Tom i Jerry Show”	
7.00	S. „Płomień”	
8.00	S. „Walker, strażnik Teksasu”	
10.00	S. „Krwawe kwiaty”	
12.00	Wiadomości	
13.20	Pani chłopka	
14.30	S. „Mam na imię Farah”	
15.30	S. „Aromat miłości”	
16.30	Dobry wieczór, Litwo	
18.30	Wiadomości	
19.30	KK2	
20.00	Szeszkinie 20	
21.00	S. „Potrzebuję miłości”	
21.30	Wiadomości	
22.30	„Spacer po zmroku” film fab.	
00.40	S. „Syn marnotrawny”	
6.00	Hymn Republiki Litewskiej	
6.05	(Nie)emigranci	
7.00	Kto i dlaczego?	
7.30	Dzieci tysiąclecia	

Litwy	
8.30	Wiara i życie
9.00	Gen ciekawości
11.30	Jesteśmy Ukraińcami
12.00	Litwin w sercu
13.00	Gen ciekawości
13.30	Euromaxx
14.00	To jest kino.
14.30	„Armina Narbekowa. Fenomen piłki nożnej” film dok.
15.30	S. „Z pamiętnika położnej”
16.30	Dzień dobry, Litwo
18.30	„Babciu, naucz mnie”
19.00	Zielona półka
19.30	„Urodzony, aby być królem” film dok.
20.20	S. dok. „Opowiesci z Japonii”
20.30	Panoama
21.00	Koncert
00.00	Wiadomości DW (ros.)
00.15	Dziś na świecie (ros.)
00.40	(Nie)stracone pokolenie
LITUVOS rytas.tv	
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Jak naziści przegrali wojnę”
7.30	W cieniu mężczyzn
8.00	S. dok. „Rowy śmierci”
9.00	S. „Realna mistyka”
10.00	S. „Ślad”
11.00	S. „Raj”
12.00	W świecie koszykówki
12.30	Pytanko
13.00	Nowy dzień
14.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Przyszedł Sabas”
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Cel podróży
19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.20	S. „Realna mistyka”
21.25	S. „Raj”
22.30	Reporter
BTB	

6.00	„Zasady mojej kuchni”
7.20	S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.25	S. „Oddział nr 44”
9.30	S. „Hudson i Rex”
10.30	S. „CSI. Miami”
11.30	S. „Świeża krew”
12.30	S. dok. „Mania chomikowania”
13.30	„Zasady mojej kuchni”
14.50	S. „Wojny glin. Charków”
15.55	S. „Hudson i Rex”
17.00	S. „Świeża krew”
18.00	„Ale numer!”
18.30	Mistrzostwa LKL „Žalgiris” – „Uniclub Casino- Juventus”
21.00	„Street Fighter: Legenda Chun-Li” film fab.
22.55	„Królowie ulicy” film fab.
LITUVOS rytas.tv	
5.30	Nowy dzień
6.30	S. dok. „Jak naziści przegrali wojnę”
7.30	W cieniu mężczyzn
8.00	S. dok. „Rowy śmierci”
9.00	S. „Realna mistyka”
10.00	S. „Ślad”
11.00	S. „Raj”
12.00	W świecie koszykówki
12.30	Pytanko
13.00	Nowy dzień
14.00	S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00	Realna mistyka
16.00	Reporter
16.20	Sport. Pogoda
16.30	Litwa na żywo
17.00	S. dok. „Przyszedł Sabas”
18.00	Reporter
18.20	Sport. Pogoda
18.30	Cel podróży
19.00	S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
20.00	Reporter
20.18	Sport. Pogoda
20.20	S. „Realna mistyka”
21.25	S. „Raj”
22.30	Reporter

22.50	Sport. Pogoda
23.00	Litwa na żywo
23.30	S. dok. „Przyszedł Sabas”
00.30	S. „Historia jednego przestępstwa”
LITUVOS	
5.35	S. „Bosch”
7.25	S. „Cobra 11”
8.30	„Magazynowe wojny”
9.00	„Na jednym końcu haczyk”
9.30	S. „Goldbergowie”
10.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00	S. „Supermarkiet”
12.00	„Talenty Ameryki”
13.00	„Gwiazdy lombardu”
14.00	S. „Cobra 11”
15.00	S. „CSI. NY”
16.00	S. „Bosch”
18.00	S. „Simpsonowie”
19.00	S. „Supermarkiet”
20.00	„Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00	„Pogromcy duchów” komedia
22.25	S. „Ratownicy”
00.20	S. „Bibliotekarze”
LITUVOS	
6.00	S. „W rękach losu”
7.00	S. „Czarownica”
8.00	S. „Ślepa”
9.00	S. „Zakazany owoc”
10.00	S. „Major Crimes”
11.00	S. „Detektyw z wybrzeża”
12.00	S. „Zabójcze umysły”
13.00	S. „Prawo i porządek”
14.00	S. „Partnerki”
15.00	S. „Anupamaa”
15.50	S. „Bądź ze mną”
17.00	S. „Gry losu”
18.00	S. „Ślepa”
19.00	S. „Doktor House”
20.00	S. „Prawo i porządek”
21.00	S. „Helen Dorn”
00.50	S. „Spirala”
TVP 1	

6.20 S. „Dziedzictwo”	17.20 S. „Jan Serce”		Domniemana czaszka Jana Kochanowskiego”	Jasnej Góry
7.10 S. „Złoty chłopak”	18.40 „Rzecz Polska”	7.00 „Był taki dzień”	22.10 „Działo się w Krakowie”	15.20 Muzyczne chwile
8.00 Transmisja Mszy Świętej	19.05 „Którędy po sztukę”	7.05 „Marzyciele”	22.15 „Polscy. Seryjni”	15.30 „Słudzy Boga i człowieka. Aniołowie”
8.30 „Zrujnowani odbudowani”	19.20 „Świat myśli” film dok.	7.25 „Był taki dzień”	22.55 „Encyklopedia II wojny światowej”	16.00 „Pustynia Boga” film dok.
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”	20.40 „Ukraińska czytanka - Łarysa Denysenko”	7.30 S. „Wojenne dziewczyny”	23.20 „Było, nie minęło”	16.50 „Ma się rozumieć”
9.50 S. „Ranczo”	21.00 „Pogarda” film obycz.	8.20 „Okrasa łamie przepisy”	23.45 S. „Zmiennicy”	17.00 Informacje dnia
10.45 S. „Komisarz Alex”	22.50 S. Profesor T.”	8.40 „Bóg stworzył świat i dał go człowiekowi” film dok.		17.10 „Na zdrowie”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”	23.55 „Jazz.pl”	8.55 „Było, nie minęło”	6.35 „Odpowiedzialni za Kościół”	17.30 „Sokolnik” reportaż
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”		9.15 „Był taki dzień”	7.00 „Cukierki Księdza Wali. Rzecz o ks. infułacie Czesławie Wali” film dok.	18.00 „Po stronie prawdy”
13.10 „Agrobiznes”	7.00 Gra słów. Krzyżówka	9.20 „Sensacje XX w.”	7.55 „Fide et amore: Liturgia gregoriańska” koncert	18.50 Muzyczne chwile
13.40 „Rok w ogrodzie Extra”	7.30 „Stacja Arktyka”	10.10 „Wojna w eterze”	8.35 „Zdrowie z bożej apteki”	19.05 Informacje dnia
13.55 „Nieposkromione Wielkie Jeziora”	8.00 „Okrasa łamie przepisy”	10.15 S. „Szaleństwo Majki Skowron”	8.55, 18.55 „Poczet Wielkich Polaków”	19.15 „Rozmowy niedokończone”
15.00 S. „Złoty chłopak”	8.30 „Pytanie na śniadanie”	10.45 „Dziła Polska”	9.00 Informacje dnia	20.25 Święty na każdy dzień
15.55 „Jaka to melodia?”	12.10 „Studio Lwów”	11.10 „Działo się w Krakowie”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	20.30 S. anim.
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	12.30, 17.30 S. „Barwy szczęścia”	11.15 „Kamperem po Południu”	9.35 „Każdy maluch to potrafi”	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
17.05 S. „Dziedzictwo”	13.00 „Gość Poranka”	11.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	9.50 „Słowo życia”	21.20 Modlitwa różańcowa
18.00 „Teleexpress”	13.25 „Operacja zdrowie” magazyn medyczny	11.55 „Było, nie minęło”	10.00 „Tak Go pamiętam”	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
18.20 „Jaka to melodia?”	13.50 S. „Ojciec Mateusz”	12.15 „Marzyciele”	10.20 „Mateczniki polskości”	22.00 Apel Jasnogórski
18.55 S. „Klan”	14.40 „Dziewczyny do wzięcia” film TVP	12.40 „Był taki dzień”	10.30 „Sanktuaria polskie”	22.20 Informacje dnia
19.25 S. „Leśniczówka”	15.35 „Dziewczyna z ekranu” film dok.	12.45 „Klasztorne smaki według Remigiusza Rączki”	10.50 Święty na każdy dzień	23.00 „Pastuszek” film dok.
20.00 „Jeden z dziesięciu”	16.35 S. anim.	13.15 „W labiryncie”	11.00 Audiencja Generalna papieża Franciszka w Watykanie	23.45 „Z Benedyktem XVI rok po roku”
20.30 „19.30”	16.45 „GO - TU - JEMY”	13.40 „Encyklopedia II wojny światowej”	11.50 Muzyczne chwile	00.15 „Grunwald 1410 - rys historyczny i znaczenie bitwy pod Grunwaldem” film dok.
20.55 „Pytanie dnia”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	14.05 Film dok.	12.00 „Kolor Boga” film dok.	
21.15 „Reporterzy”	18.00 Teleexpress	15.55 „Było, nie minęło”	12.25 „Jestem mamą”	7.00, 13.00, 18.00 Fani czterech kółek
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	18.20 „Gra słów. Krzyżówka”	16.20 „Kuchnia dwudziestolecia”	12.40 „Prosto o gospodarce”	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
22.10 Cztery wesela i pogrzeb	18.50 S. „Leśniczówka”	16.45 „Giganci historii”	13.00, 19.00 Modlitwa Regina Coeli	10.00 Łowcy klasyków
00.15 S. dok. „Chirurgdzy”	19.15 „Dzień Polski w Brukseli”	17.30 „Encyklopedia II wojny światowej”	13.03 Informacje dnia	11.00 Nagi instynkt przetrwania
	19.30 „Powtórka z życia”	18.00 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy”	13.20 „Zofia Czeska - błogosławiona na nasze czasy” film dok.	12.00 Ocalić dom
9.00 „Muzyczne poranki”	19.50 „Kierunek Zachód”	18.55 „Niezlomni - Zdzisław Broński”	13.40 „Moja wyspa wiary” film dok.	14.00 Graty Dereka Bieriego
9.35 „Zaginione - odnalezione”	20.10 „Magazyn z Wysp”	19.00 S. „Wojenne dziewczyny”	14.30 Msza święta z	17.00 Skarby z szopy
10.05 S. „Jan Serce”	20.25 Pytanie dnia	19.45 „Polacy na ratunek Żydom”		17.30 Walka o bagaż
11.20 „Zaproszenie dla rewolwerowca” western	20.30 „19.30”	20.00 „Giganci nauki”		19.30 Jak to działa?
13.00 „Tamte lata, tamte dni”	20.55 Pytanie dnia	20.15 „Działo się w Krakowie”		20.00 Łowcy staroci: renowacje
13.40 „Mistrzowie muzyki filmowej”	21.25 S. „O mnie się nie martw”	20.20 „Wojownicy czasu”		21.00 Graty Dereka Bieriego
14.35 „Szpakowski - odkrywając linie”	23.15 „Lot do wolności” film dok.	20.50 „Świadkowie czasu”		22.00 Fani czterech kółek
15.00 „Błękitna nuta” dramat	00.10 „Teleexpress Extra”	21.05 „Gorzkie zwycięstwo...” film dok.		23.00 Łowcy staroci
	00.30 „Panorama”	21.50 „Ekspertyza -		00.00 Nagi instynkt przetrwania

Projekt **Witaj, świecie muzyki!**
PAŁAC BALIŃSKICH W JASZUNACH

godz. 11.00 KONCERTY EDUKACYJNE (wstęp wolny)

7 maja - „Muzyka dla wszystkich”
REMIGIJUS RANČYS (muzyk, kompozytor, pedagog)

14 maja - „Rozcinacz, lub jak to wykonane?”
KWARTET ČIURLIONISA

Jonas Tankevičius (I skrzypce), Darius Dikšaitis (II skrzypce),
Gediminas Dačinskas (altówka), Elena Daunytė (wiołonczela)

21 maja - „Świat muzyki oboju”
ZESPÓŁ MUSICA HUMANA

Dyrygent i kierownik artystyczny Robertas Belnaris,

28 maja - „Gdy brzmią bębny”
VYTAUTAS ŠVAŽAS (perkusja) i GEDIMINAS MAČIULSKIS (perkusja)

W dniach koncertów odbędą się również zajęcia edukacyjne:

godz. 10.00 i 12.00 - historia Pałacu Balińskich (wstęp wolny)

godz. 10.00 - warsztaty pieczenia tłuczeńców (pierników) jaszunskich (Cena 5€)

Ilość miejsc ograniczona.
Wymagana jest wstępna rejestracja
pod nr. tel.: 370 38 51980

Organizator:

Partner:

Projekt finansowany przez:

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

Impreza będzie
filmowana i
fotografowana
2024 r.

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

USŁUGI

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. +370 683 95 373

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno. Tel. +370 684 30 018

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. +370 683 95 373

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi.

Tel. +370 645 444 47

SPRZEDAŻ

Sprzedam dokumenty na ziemię nie podlegającą zwrotowi (około 4ha).

Tel. +370 654 93 428

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie.

Cena 20 euro/tona.

Tel. +370 600 18 083 (Leon)

FESTIWAL POLSKIEJ MUZYKI

W dn. 10 maja i 15 maja 2024 r. Szkole Muzycznej im. Balysa Dvarionasa odbędzie się Festiwal Polskiej Muzyki. **10 maja o godz. 16.30** w Sali Organowej odbędzie się koncert kwalifikacyjny, a **15 maja o godz. 18.00** w Dużej Sali odbędzie się koncert finałowy. Festiwal jest współorganizowany przez Instytut Polski w Wilnie.

Festiwal prezentujący muzykę zagranicznych kompozytorów – to tradycyjny projekt Szkoły Muzycznej im. Balysa Dvarionasa, organizowany od wielu lat we współpracy z placówkami dyplomatycznymi rezydującymi na Litwie. Jego celem jest promocja i lepsze poznanie muzyki klasycznej zagranicznych kompozytorów. Dotąd szkoła zorganizowała festiwale muzyki japońskiej, izraelskiej, ukraińskiej, czeskiej, francuskiej, kazachskiej, rumuńskiej i in. Podczas tegorocznego festiwalu, dedykowanego 30-leciu traktatu między Polską a Litwą o przyjaznych stosunkach i doświadczeń współpracy, uczniowie i nauczyciele szkoły muzycznej zaprezentują klasyczne utwory polskich kompozytorów. Jest to ważne i znaczące przedsięwzięcie mające na celu poszerzenie repertuaru przez pedagogów oraz zapoznanie uczniów szkoły z mniej znanymi utworami polskimi na fortepian, wokół, instrumenty smyczkowe i chór.

Udział w Festiwalu wezmą uczniowie Szkoły Muzycznej im. Balysa Dvarionasa z klas fortepianu, wokalu, instrumentów smyczkowych i dętych. Do uczestnictwa w koncercie kwalifikacyjnym zarejestrowało się już ponad 70 uczestników.

Wstęp na oba koncerty jest wolny.

Organizatorzy: Szkoła Muzyczna im. Balysa Dvarionasa, Instytut Polski w Wilnie; Lenkijos institutas Vilniuje; partner. Narodowy Instytut Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą POLONIKA

UAB „KLION”

zatrudni

**Ślusarza (mechanika)
do remontu samochodów**

Wynagrodzenie od 800 do 2000 euro

Miejsce pracy: Vilnius, Birbinių g. 4A

**Inf. pod nr tel.: 8 685 04080,
e-mail.: info@klion.lt**

"Informuojame žemės sklypo, kadastro Nr. 0101/0007:954, esančio Vyrių Sodų 2-oki g. 14, Vilnius, savininkus T.H. ir K.H. K.K., kad UAB „Brantas“ matininkas A. Zaikovskis (Nr. 2M-M-2280) 2024 m. gegužės mėn. 17 d. 10:00 val. vykdys žemės sklypų, kadastro Nr. 0101/0003:119 ir 0101/0003:136, esančių Vyrių Sodų 1-oji g. 17 ir 19, Vilnius, ribų ženklinimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB „Brantas“ adresu Geležinkelio g. 34, Lentvaris, el. paštas: geobrantas@gmail.com arba telefonu Nr. 8 677 34447."

Zam. 2780

Informuojame žemės sklypo (kadastro Nr. 4162/0200:989), esančio Vilniaus r. sav. Pakalniškių k. paveldėtojus, kad UAB GEODEZIJOS CENTRAS matininkas Antanas Balnis, (kvalifikacijos pažymėjimo Nr. 2M-M-1057) 2024-05-17 10:00-10:30 val. vykdys žemės sklypo (kadastro Nr. 4162/0200:994) esančio Vilniaus r. sav., Nemėžio sen., Pakalniškių k., Medaus g. 32 ribų ženklinimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašom kreiptis į UAB GEODEZIJOS CENTRĄ adresu Pašilaičių g. 17-38, Vilnius, el. paštą info@geocentras.lt arba telefonu 867392494.

Zam. 2781

Lenkų muzikos festivalis

„Baigiamasis koncertas“

2024-05-15 18.00

Vilniaus Balio Dvariono dešimtmetė muzikos mokykla
Didžioji salė
(T. Kosciuškos g. 13, Vilnius)

Programoje lenkų kompozitorių kūriniai

1,6 mln fanów na koncercie Madonny w Rio de Janeiro

Z prawdziwym hukiem zakończyła się trasa koncertowa Madonny. Podczas finałowego, darmowego koncertu zorganizowanego 4 maja na plaży Copacabana w Rio de Janeiro zjawili się tłumy fanów wokalistki. Według wstępnych szacunków, było ich aż 1,6 miliona. To rekordowa widownia, jeśli chodzi o Madonnę. Gwiazda poprawiła swój najlepszy wynik ponad dziesięciokrotnie. Wcześniej największą liczbą osób na żywo podczas jednego koncertu słuchało jej w 1987 roku w Paryżu. Było to 130 tysięcy fanów. Fot. Wikipedia.org

Willa Josepha Goebbelsa w prezencie

Władze Berlina chcą za darmo oddać willę należącą niegdyś do ministra propagandy Adolfa Hitlera, Josepha Goebbelsa. Liczy tym samym na zakończenie trwającej od kilkunastu lat debaty na temat zmiany przeznaczenia lub wyburzenia rozległego, nieużywanego terenu na wsi znajdującej się na północ od stolicy Niemiec. Berlin wielokrotnie próbował przekazać teren władzom federalnym lub krajowi związkowemu Brandenburgii, gdzie znajduje się willa, zamiast w dalszym ciągu płacić za utrzymanie i ochronę kompleksu, który zarósł i popadł w ruinę. Ostatnio berliński senator ds. finansów Stefan Evers ponowił tę ofertę. Wezwał do składania propozycji odzwierciedlających historię tego miejsca. Nie powiedział, czy rozważone zostaną także propozycje osób prywatnych. – Jeśli ponownie poniesiemy porażkę, tak jak w poprzednich dziesięcioleciach, Berlin nie będzie miał innego wyjścia, jak tylko przeprowadzić rozbiórkę, na którą już się przygotowaliśmy – powiedział Evers.

Ranny orangutan sam zrobił ziołowe lekarstwo

To pierwszy przypadek zaobserwowania zwierzęcia, leczącego uraz za pomocą rośliny. Naukowcy twierdzą, że takie zachowanie może pochodzić od wspólnego przodka ludzi i wielkich małp. Badacze zauważyli ranne zwierzę w czerwcu 2022 r. Podejrzewali, że orangutan został poturbowany w walce z rywalizującymi samcami. Naukowcy zobaczyli, że małpa przeżuwa łodygę i liście Akar Kuning, następnie kilkakrotnie nakłada na ranę sok, a potem gęstszą pastę z liści. – Cały proces trwał naprawdę długo – dlatego uważamy, że nałożył ją celowo – stwierdziła dr Isabella Laumer, główna autorka badania. Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Otwarcie sezonu motocyklowego w Wilnie Fot. Orestas Gurevičius, ELTA